

**ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA
V PLZNI**

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Ekologické daně jako nástroj
environmentální politiky státu**

Ecological taxes as a method of environmental state
policy

Adam Čechura

Plzeň 2013

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Adam ČECHURA**
Osobní číslo: **K11B0224P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Název tématu: **Ekologické daně jako nástroj environmentální politiky státu**
Zadávající katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Charakterizujte funkce jednotlivých ekologických daní.
2. Zhodnoťte efektivnost jednotlivých ekologických daní.
3. Analyzujte vliv ekologických daní na podniky ČR.
4. Navrhněte možnosti zkvalitnění výběru ekologických daní.

Rozsah grafických prací: **neuveden**
Rozsah pracovní zprávy: **40 - 60 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

- **KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. Praha: Wolters Kluwer, 2010. ISBN 978-80-7357-574-8**
- **SVÁTKOVÁ, Slavomíra. *Spotřební a ekologické daně v České republice*. Praha: Wolters Kluwer, 2009. ISBN 978-80-7357-443-7**
- **ÚZ č. 896 - *Spotřební daně, Ekologické daně*. Ostrava: Sagit, 2012. ISBN 978-80-7208-917-8**

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Karel Karlovec**
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **30. října 2012**
Termín odevzdání bakalářské práce: **3. května 2013**

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Prof. Ing. Lilia Dvořáková, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 30. října 2012

Prohlášení:

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „*Ekologické daně jako nástroj environmentální politiky*“, zpracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce, a že jsem vyznačil všechny zdroje, z nichž jsem pro svoji práci čerpal, způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

V Plzni, dne 2013

.....

Poděkování:

Touto cestou bych rád poděkoval Ing. Karlu Karlovcovi za odborné rady a připomínky k mé bakalářské práci, za konzultace a vstřícný přístup.

Obsah:

0	Úvod	7
1	Charakteristika funkcí jednotlivých ekologických daní	8
1.1	Obecná definice ekologických daní	8
1.2	Klasifikace ekologických daní	9
1.3	Důvody zavedení	10
1.4	Ekologické daně v České Republice	11
1.4.1	Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů	12
1.4.2	Daň z pevných paliv	13
1.4.3	Daň z elektřiny	15
1.5	Ekologické daně na Slovensku a v Dánsku	16
1.5.1	Ekologické daně na Slovensku	17
1.5.2	Ekologické daně v Dánsku	18
2	Zhodnocení efektivnosti jednotlivých ekologických daní	20
2.1	Koncepce EDR	20
2.1.1	Cíle reformy	21
2.2	Etapy zavedení ekologických daní v ČR	22
2.2.1	První etapa	22
2.2.2	Druhá etapa	23
2.2.3	Třetí etapa	23
2.2.4	Současný stav	23
2.3	Efektivnost ekologických daní v krajích ČR	26
2.3.1	Daň z plynu a některých dalších plynů	26
2.3.2	Pevná paliva	27
2.3.3	Elektřina	30
2.4	Harmonizace daní v EU	31
2.4.1	Problémy harmonizace	32
2.4.2	Cíle harmonizace	32
2.4.3	Chyby při harmonizaci	33
2.5	Směrnice 2003/96/ES	33
2.6	Směrnice 2004/74/ES	36
3	Analýza vlivu ekologických daní na podniky v ČR	37
3.1	Podíl podniků na úrovni životního prostředí	37
3.2	Postoj podniků k ekologickým daním	40
3.2.1	Náklady podniků v důsledku zavedení EDR	40
3.2.2	Přínos pro podniky	43
3.3	Dopad ekologických daní na podniky dle odvětví	43
3.3.1	Průmysl	43

3.3.2	Chov zoologických zvířat	47
3.3.3	Doprava.....	50
3.3.4	Zemědělství.....	51
4	Návrh možností zkvalitnění výběru ekologických daní	54
4.1	Současný stav.....	54
4.2	Administrativní zjednodušení	55
4.2.1	Omezení bezdaňového okruhu.....	55
4.2.2	Zrušení bezdaňového okruhu.....	56
4.2.3	Převedená daňová povinnost na spotřebitele	56
4.3	Zachování výnosové neutrality – spotřební daně	57
4.3.1	Snížení spotřební daně z lihu	58
4.3.2	Snížení spotřební daně z pohonných hmot	59
4.3.3	Snížení spotřební daně z piva, vína a meziproductů	60
4.3.4	Snížení spotřební daně na cigarety	61
4.3.5	Zhodnocení snížení spotřebních daní	61
4.4	Zavedení nových daní do stávajícího systému	61
4.4.1	Ekologická daň při přepisu vozidla	62
4.4.2	Obalová daň	63
4.4.3	Daň z odpadu	64
4.4.4	Daň z odpadních vod	64
4.4.5	Daň z pesticidů.....	65
5	Závěr.....	67
6	Seznam obrázků.....	68
7	Seznam tabulek.....	69
8	Seznam zkratk.....	70
9	Seznam zdrojů	71
10	Seznam příloh	76

0 Úvod

Téma ochrany životního prostředí je v této době stále aktuální a s postupujícím časem nabývá na významu, a to především kvůli stále rostoucímu počtu obyvatel, stálému zvyšování jejich potřeb a technickému a technologickému rozvoji. To vše má za následek znečišťování ovzduší, vod a půdy. V případě neexistence kontroly či regulací by tento stav mohl mít nedozírné následky.

Ekologické daně mají tento trend zastavit, nebo alespoň značně zpomalit. Dalším úkolem daní je snížit výdaje státního rozpočtu na likvidaci ekologických škod. K tomu využívají nástrojů politiky státu, a to daňového zvýhodnění a daňového znevýhodnění. Daňovým zvýhodněním může být půjčka, dotace, grant, osvobození od daně, snížení daně či zvláštní sazby daně, ale můžeme sem zařadit i snahu o přechod k alternativním zdrojům energie, které budou přírodu méně zatěžovat. Daňovým znevýhodněním je pak výběr samotné ekologické daně za účelem ochrany životního prostředí. Státy Evropské Unie procházejí postupnou harmonizací, jejímž hlavním cílem je sjednotit daně a omezit toto znečišťování.

Tato práce má za cíl ve své první kapitole charakterizovat funkce jednotlivých ekologických daní, obecnou klasifikaci a důvody pro jejich zavedení. Dalším cílem je popsat jednotlivé ekologické daně zavedené v České republice a v poslední části srovnat ekologické daně na Slovensku a v Dánsku.

Druhá kapitola se zabývá efektivností jednotlivých ekologických daní, koncepcí ekologické daňové reformy, harmonizací ekologických daní v Evropské unii, etapami zavádění ekologických daní v České republice a efektivností těchto daní v jednotlivých krajích.

Ve třetí kapitole je analyzován vliv ekologických daní na podniky, včetně problematiky obchodu s emisními povolenkami a chystané uhlíkové daně a následně je zde zhodnocen dopad na podniky dle vybraných odvětví chovu zoologických zvířat, zemědělství, dopravy a průmyslu. Cílem čtvrté kapitoly je navrhnout efektivnější systém výběru ekologických daní, je zde popsána problematika zrušení či omezení bezdaňového okruhu, snížení spotřebních daní v rámci zachování výnosové neutrality a návrhy na zavedení nových ekologických daní.

1 Charakteristika funkcí jednotlivých ekologických daní

Začátek této kapitoly je věnován obecné definici ekologických daní, jejich klasifikaci a důvodům zavedení. V další části kapitoly jsou pak jednotlivé daně charakterizovány, je zde popsán jejich význam v České republice a jednotlivých krajích a dále jsou zde pro srovnání uvedeny ekologické daně na Slovensku a v Dánsku.

1.1 Obecná definice ekologických daní

Ekologické daně můžeme charakterizovat jako daně nápravné.

„Daň má vyjadřovat náklady společnosti na odstranění negativní externality, kterou je znečištění životního prostředí látkami škodlivými jak lidskému zdraví, tak biotopu planety.“ [10, s. 234]

Vztah mezi environmentální politikou a tržním mechanismem je čím dál tím více propojen. V případě neexistence kontroly ekonomických subjektů při výrobě by dlouhodobě docházelo k naprosté devastaci životního prostředí; žádný podnik by totiž nebyl nucen vynakládat peněžní prostředky na omezení znečišťování životního prostředí při výrobě (tj. emisí, vypouštění odpadních látek do ovzduší a změnu výrobních postupů, atd.). Cílem státní politiky je tedy snaha se tohoto vývoje vhodným způsobem vyvarovat. Úloha těchto daní by měla s postupem času narůstat. Nejlepším řešením by samozřejmě byla přímá měřitelnost dopadů na životní prostředí, kterou by výrobci museli ihned zaplatit za své nešetrné chování. Problémem je však obtížná měřitelnost těchto dopadů¹ a jejich velká finanční nákladnost. [9, s. 72], [12, s. 197]

Na ekologické daně je možno pohlížet jako na očekávání bezprostředního pozitivního vlivu na životní prostředí a také jako na původní sledování jednoho záměru, při němž jsou následně sníženy dopady na životní prostředí.

¹ Dopady se rozumí vypouštění emisí, produkce nebezpečného odpadu, jedovatost odpadní vody vypouštěné do řek, aj.

„V prvním případě se jako ekologické daně chápou takové platby do veřejných rozpočtů, při jejichž zavedení nebo zvýšení se očekává pozitivní vliv na životní prostředí.“ [9, s. 72]

Tato definice však počítá se skutečností, že ekologickou daní může být v podstatě jakákoliv daň, která je v širším slova smyslu chápána jako daň za znečišťování životního prostředí.

„Druhý přístup definuje ekologickou daň jako takovou, při jejímž zavedení či zvýšení se projeví vliv na daňovou základnu, o níž se má za to, že představuje environmentálně škodlivou výrobu...“ [9, s. 72]

Obdobnou definici nabízí Vančurová: *„Jedná se o daně zatěžující spotřebu energie, jejichž smyslem je snížení spotřeby energie a tím i emisí CO₂ v souladu s mezinárodními úmluvami“ [13, s. 254]*

1.2 Klasifikace ekologických daní

Na ekologické daně můžeme dle Širokého nahlížet z několika úhlů pohledu. *„...za ekologické daně můžeme s nadsázkou považovat i ty, jejichž výnos slouží k financování ochrany životního prostředí.“ [12, s. 201]*

Podle druhu můžeme ekologické daně členit na:

- Pigouovské daně,
- nepřímé ekologické daně,
- daně s neplánovanými ekologickými dopady,
- účelovou ekologickou daň. [15]

Pigouovské daně znamenají uvalení daně na jednotku znečištění životního prostředí tak, aby se vyrovnaly mezní společenské náklady. To znamená, že mezní užitky této výroby by se rovnaly mezním nákladům výroby. Tato daň snižuje množství škodlivých produktů a podporuje zavádění technologií, které pomáhají snižovat emise škodlivých látek a s nimi i zatížení životního prostředí. Přestože by byly Pigouovské daně v praxi

efektivní, jsou uvažovány pouze v rámci teorie, neboť skutečnou cenu za znečištění není možné vyjádřit. [12, s. 202]

Nepřímé ekologické daně se zaměřují na faktory vstupů do spotřeby nebo výroby. Nejedná se tedy o uvalení daně přímo na škodlivou látku. Výhodou těchto daní je, že oproti Pigouovským daním jsou měřitelné, protože lze přímo změřit hodnotu spotřebovaného vstupu. [12, s. 202]

Daně s neplánovanými ekologickými dopady jsou takové, u které nebyly původně zamýšleny pro ochranu životního prostředí, nakonec ale takovou roli plní. Za hlavní příčinu bývá označována fiskální funkce. Jako příklad je v České republice možno uvést sníženou sazbu daně z přidané hodnoty nebo selektivní spotřební daň z tabáku. Tyto daně jsou zařazovány Organizací pro mezinárodní spolupráci a rozvoj (OECD) i Mezinárodním měnovým fondem (IMF) mezi ekologické, přestože se o jejich „ekologičnosti“ vedou různé diskuse. [12, s. 202] [15]

Výnos, nebo alespoň jeho část směřující na ekologické účely, se nazývá **účelová ekologická daň**. Účelová vázanost však ohrožuje flexibilitu užití daňových příjmů, což se může později projevit jako neefektivní při investičním rozhodování. Tyto příjmy by měly být průběžně kontrolovány, aby nedocházelo k neefektivnosti jejich užití. Příkladem je výnos ze silniční daně, který je vázán fondem dopravní infrastruktury, to může vést ke značnému přeinvestování. [9, s. 74] [15]

1.3 Důvody zavedení

Zavedení ekologických daní se datuje v ČR k 1. lednu 2008. Původně byla daň ze zemního plynu zařazena pod spotřební daně z minerálních olejů; zbylé dvě daně, z elektřiny a z pevných paliv, byly zavedeny zcela nově. Nová nařízení se týkají především Směrnice Rady Evropské Unie².

² Směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny. (Dále jen Směrnice Rady 2003/96/ES)

Ta byla později doplněna³ pro 15 zemí, které nově vstoupily do EU v roce 2004. Těm bylo následně umožněno užívat osvobození od daně či případně snížení její sazby tak, aby nebyl poškozen jejich trh a nedošlo u nich k sociálním a hospodářským problémům.

České republice byla udělena výjimka. Do 1. ledna 2008 mohla u daní ze zemního plynu, pevných paliv a elektřiny uplatňovat částečné nebo úplné osvobození. (viz kapitoly 2.5 a 2.6)

Tyto výjimky byly uděleny především proto, že se Evropská unie snaží o postupnou harmonizaci ekologických daní a její prosazení v členských státech. Česká republika se stala zemí, která celoevropskou ekologickou daňovou reformu přijala.

„Jejím hlavním cílem je stimulovat ekologické subjekty k takovému chování, které povede ke snížení poškození životního prostředí a jeho dopadů na zdraví obyvatelstva.“

[9, s. 73]

Avšak je zde důležité dodat, že by měla být ekologická daňová reforma výnosově neutrální. V praxi toto tvrzení znamená, že skutečné zavedení nových daní by mělo být vykompenzováno snížením daňových sazeb u jiných daní. Tedy celková míra zdanění zůstává stejná, mění se jen úroveň zdanění v rámci České republiky.

1.4 Ekologické daně v České Republice

Ekologické daně byly zavedeny v ČR na základě zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, části 45 - 47, který vešel v platnost 1. ledna 2008. V České republice jsou v současné době zavedeny tři ekologické daně:

- Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů,
- daň z pevných paliv,
- daň z elektřiny.

³ Směrnice Rady 2004/74/ES ze dne 29. dubna 2004, kterou se mění směrnice 2003/96/ES, pokud jde o možnost některých členských států uplatňovat u energetických produktů a elektřiny dočasné osvobození od daně nebo sníženou úroveň zdanění. (Dále jen Směrnice Rady 2004/74/ES)

Správu daní vykonávají celní úřady. Daňovým územím je pro tyto daně území České republiky. Výnosy z ekologických daní jsou příjmem státního rozpočtu ČR. [8, s. 107]

1.4.1 Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů

Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů⁴ byla před rokem 2008 součástí daní z minerálních olejů a v české legislativě byla zakotvena v zákoně o spotřebních daních.

Předmětem daně ze zemního plynu a některých dalších plynů je plyn, který je určen k použití, prodeji nebo je používán pro pohon motorů či pro výrobu tepla.

Základem daně je množství plynu vyjádřené v MWh spalného tepla.

Sazby daně ze zemního plynu se budou neustále zvyšovat, to je způsobeno Směrnicí 2004/74/ES, což dokazuje příloha A.

Plátcem daně je osoba, která dodává v České republice plyn konečnému spotřebiteli.

Dalšími plátcí daně jsou pak provozovatelé distribuční sítě, přepravní soustavy a podzemního zásobníku plynu, každá fyzická a právnická osoba, která použije plyn zdaněný nižší sazbou daně, nezdaněný plyn či plyn osvobozený od daně. [10, s. 257]

Dodavatelem je fyzická nebo právnická osoba, která má oprávnění pro nabytí plynu bez daně s cílem dalšího prodeje. Nabytí plynu bez daně se může v české republice uskutečnit pouze při získání **povolení k nabytí plynu bez daně**. Povolení je možné získat na základě registrace **u celního úřadu**, zároveň musí být žadatel držitelem licence od energetického regulačního úřadu na obchod s plynem. Žadatel o povolení obchodování tohoto typu je prověřován, a to z hlediska trestní bezúhonnosti, zda není v úpadku či insolventi, zda je schopen financovat svůj podnikatelský záměr, zda má odpovídající materiální a technické podmínky, atd. [10, s. 256]

⁴ Jedná se o plyny uvedené pod kódy nomenklatury 2711.11 (zemní plyn), 2711.21 (zemní plyn), 2711.29 (Ostatní - etylen, propylen, butylen, butadien) a 2705 (svítíplyn, vodní plyn, generátorový plyn) [59]

Od daně je osvobozen plyn, který využívají domácnosti pro výrobu tepla, plyn využívaný pro lodní dopravu a dále plyn, jenž se využívá pro výrobu elektřiny⁵. [53, část 45., §8]

Každá osoba, která je plátcem daně, má **registrační povinnost**. Regstruje se na celním úřadu v den, kdy jí vzniká povinnost daň přiznat a zaplatit. Povinnost tuto daň zaplatit vzniká dnem dodání plynu konečnému spotřebiteli, případně dnem jeho spotřeby. Dnem dodání se rozumí první den, kterým může nabyvatel nakládat s plynem z titulu jeho vlastníka, dále dnem odečtu měřicího zařízení a v poslední řadě dnem skutečné spotřeby plynu plynárenským zařízením. [10, s. 258]

Daňové přiznání podávají plátcí do dvacátého pátého dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém jim vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit. [53, část 45., §26]

Výslednou daň vypočítáme vynásobením základu daně a sazby daně. [53, část 45., §7]

Dodavatelů plynu je v České republice celá řada; mezi největší se řadí ČEZ, Pražská plynárenská a RWE. Zásoby zemního plynu v tuzemsku nejsou, dodavatelé jsou závislí především na dodávkách plynu z Ruska a Norska.

1.4.2 Daň z pevných paliv

Předmětem daně z pevných paliv je černé a hnědé uhlí, brikety, koks a polokoks z černého uhlí, hnědé uhlí a rašeliny, dále ostatní uhlovodíky specifikované kódy nomenklatury v případě, že slouží pro účely prodeje, použití nebo jsou použity pro výrobu tepla. [53, část 46., §4]

Základem daně je množství pevných paliv vyjádřené v GJ spalného tepla v původním vzorku.

Sazba daně je 8,50 Kč/GJ spalného tepla v původním vzorku. [53, část 46., § 6]

Plátcem daně je dodavatel, který dodává paliva na území České republiky konečnému spotřebiteli. [53, část 46., §3]

⁵ Je zde vyloučeno dvojí zdanění, tzn. prvně plynu a následně elektřiny

Dodavatelem je fyzická nebo právnická osoba, která nabývá pevná paliva bez daně a dále je prodává. Aby mohl dodavatel nabýt pevné palivo bez daně, musí mít **povolení k nabytí pevných paliv bez daně**. Toto povolení je možné získat na základě registrace **u celního úřadu**. Žadatel o povolení obchodování je prověřován z hlediska trestní bezúhonnosti, zda není v úpadku či insolvenční, zda je schopen financovat svůj podnikatelský záměr, zda má odpovídající materiální a technické podmínky, atd.

[10, s. 266]

Dalším plátcem daně je fyzická nebo právnická osoba, která použila paliva osvobozená od daně či nezdaněná pro jiné účely, než pro které je vymezeno osvobození od daně. Tato vymezení v podstatě slouží pro kontrolu výběru daní, aby nedocházelo k jejich únikům. [10, s. 266]

Od daně jsou **osvobozena** pevná paliva, která jsou určena k výrobě elektřiny, koksu, jako pohon pro lodě ve vodách území České republiky, k výrobě kovů, hutních výrobků a nekovových výrobků, k technologickým účelům v podniku, kde byla paliva vyrobena. [53, část 46., §8]

Každá osoba, která je plátcem daně, má **registrační povinnost**. Registruje se na celním úřadu v den, kdy této osobě vzniká povinnost daň přiznat a zaplatit. Povinnost tuto daň zaplatit vzniká dnem dodání konečnému spotřebiteli v České republice. Datum splatnosti je nejpozději dvacátý pátý dne od konce zdaňovacího období. [10, s. 267]

Výslednou daň vypočítáme vynásobením základu daně a sazby daně. [53, část 46., §7]

Jediným producentem černého uhlí je v České republice společnost OKD, a.s., hnědé uhlí pak produkují skupina CZECH COAL, a.s. a Severočeské doly a.s.

1.4.3 Daň z elektřiny

Předmětem daně je elektřina.⁶

Základem daně je množství elektřiny vyjádřené v MWh. **Sazba daně** je 28,30 Kč/MWh.

Plátcem daně je dodavatel, který dodává elektřinu na území České republiky konečnému spotřebiteli, provozovatel distribuční a přenosové soustavy a dále osoba která spotřebovala elektřinu s výjimkou elektřiny osvobozené od daně a osoba, která použila elektřinu osvobozenou od daně k jiným účelům, než na které se toto osvobození vztahuje. [53, část 47., §3]

Dodavatelem je obchodník s elektřinou, výrobce elektřiny nebo operátor s elektřinou. Obchodník i výrobce musí mít licenci udělenou Energetickým regulačním úřadem. Operátor trhu s elektřinou je taktéž držitelem licence udělené Energetickým regulačním úřadem, ale pouze pro činnost tohoto operátora. Předmět podnikání dle regulačního zákona je velice široký [55, §27], [56, §9]. Jedná se o zpracování zpráv ohledně očekávané spotřeby elektřiny, zpracování obchodní bilance na základě informací od účastníků trhu s elektřinou a zpracování měsíčních a ročních zpráv o trhu s elektřinou. [10, s. 273]

Obchodník musí mít k nákupu **povolení k nabytí elektřiny bez daně**. Povolení lze získat na základě registrace **u celního úřadu**. Žadatel o povolení obchodování je prověřován z hlediska trestní bezúhonnosti, zda není v úpadku či insolventi, zda je schopen financovat svůj podnikatelský záměr, zda má odpovídající materiální a technické podmínky, atd. [10, s. 272]

Dalšími dodavateli jsou provozovatelé distribuční a přenosové soustavy a dále každá fyzická nebo právnická osoba, která použila elektřinu osvobozenou od daně či nezdaněnou pro jiné účely, než pro které je vymezeno osvobození od daně. [10, s. 274]

⁶ Kód nomenklatury 2716 (elektrická energie) [59]

Osvobození od daně je v případě elektřiny možno uplatnit jak na spotřebu, tak na výrobu. Mezi důležitá osvobození patří podpora výroby ekologicky šetrné elektřiny, elektřina vyrobená a spotřebovaná v prostředcích dopravy, a to i železniční, tramvajové a trolejbusové, elektřina vyrobená z již předem zdaněných výrobků, elektřina v mineralogických postupech, elektrolytických a metalurgických procesech a elektřina určená ke krytí ztrát při jejím přenosu. [53, část 47, §9]

Každá osoba, která je plátcem daně, má **registrační povinnost**. Registruje se na celním úřadu v den, kdy této osobě vzniká povinnost daň přiznat a zaplatit. Povinná registrace nevzniká dodavatelům elektřiny, pokud nemusí daň přiznat a zaplatit. Povinnost tuto daň zaplatit vzniká dnem dodání konečnému spotřebiteli, případně dnem spotřeby elektřiny. Daň musí být zaplacená do dvacátého pátého dne od skončení zdaňovacího období.[10, s. 274]

Výslednou daň vypočítáme vynásobením základu daně a sazby daně. [53, část 47., §7]

Největším výrobcem elektrické energie je v České republice společnost ČEZ. Společnosti EON Energie a Pražská energetika se soustředí spíše na nákup a prodej elektřiny, neboť mají omezené výrobní kapacity. [10, s. 273]

1.5 Ekologické daně na Slovensku a v Dánsku

V této kapitole se zabývám ekologickými daněmi Slovenska a Dánska. Jako první je zde představeno Slovensko, které tvořilo s Českou republikou jeden společný stát a osamostatnilo se až 1.1. 1993. Druhým státem bylo vybráno Dánsko, které začalo jako jedno z prvních zavádět ekologickou daňovou reformu v Evropě. Širokým spektrem těchto daní může být inspirací pro ostatní státy nejen v Evropské Unii.

1.5.1 Ekologické daně na Slovensku

Ekologické daně na Slovensku jsou uvedeny v zákoně⁷ a jsou součástí spotřebních daní. Slovensko přijalo do tohoto zákona Směrnicí 2003/96/ES. Tyto daně se podobají českým ekologickým daním, avšak ve slovenském zákoně pod tímto názvem uvedeny nejsou. Dle doplňující směrnice 2004/74/ES využila Slovenská republika udělené výjimky na snížení daňové sazby. Do 1. ledna 2009 mohla uplatňovat sníženou sazbu u pevných paliv a do 1. ledna 2010 platily výjimky z elektřiny a zemního plynu používaného jako palivo. Výjimky se týkaly přechodného období pro nastavení minimální úrovně zdanění. Ovšem zároveň muselo být dodrženo kritérium, které nařizovalo po 1. lednu 2007 mít nastavenou úroveň zdanění na 50 % příslušných minimálních sazeb Společenství u jednotlivých daní. [61, čl. 1, (11)]

Daň z plynu

Předmět daně, plátce daně a výpočet daně je stejný jako v případě České republiky. Sazba daně zde není jednotná, liší se podle účelu, pro jaký se plyn používá. Od 1.1. 2010 jsou platné tyto sazby:

- a) Sazba daně z plynu používaného jako pohonná látka činí 13,27 EUR/MWh,
- b) sazba daně z plynu používaného na výrobu tepla činí 1,32 EUR/MWh. [57, §30]

Daň z uhlí

Jedná se o podobnou daň jako je daň z pevných paliv v České republice, rozdílný je předmět daně, jelikož jsou zde přidány ostatní pevné uhlovodíky⁸.

⁷ Zákon č. 609/2007 o spotřebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu a o zmene a doplnení zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov

⁸ Kódy nomenklatury 2707 (Oleje a jiné produkty destilace vysokotepečných černouhelných dehtů), 2709 (Minerální oleje a oleje ze živičných nerostů, surové), 2710 (Minerální oleje a oleje ze živičných nerostů, jiné než surové) a 2711 (Ropné plyny a jiné plynné uhlovodíky). [59]

Plátce daně je zde shodný s českou legislativou, na Slovensku je ovšem navíc plátcem daně osoba, která spotřebovala uhlí na daňovém území, která uhlí vyrábí nebo s ním obchoduje. [57, § 22]

Osvobození od daně je zde opět stejné jako v České republice, s tím rozdílem, že je osvobozena od daně osoba, která je koncovým odběratelem uhlí v domácnosti a dále se osvobození nevztahuje na výrobu tepla určeného pro domácnosti [57, §19]. Základ daně je množství uhlí v tunách, sazba daně činí 10,62 EUR/t. [57, §18]

Daň z elektřiny

Daň z elektřiny má s českým zákonem shodný předmět daně, včetně základu daně a výpočtu daně. Osvobození od daně může využít osoba, fyzická nebo právnická, která elektřinu vyrobí a spotřebuje. Výkon zařízení pro výrobu elektřiny však nesmí být vyšší než 5MW⁹ [57, §7]. Tato elektřina se pak vyrábí z prokazatelně zdaněného minerálního oleje, uhlí či zemního plynu.

Plátcem daně je osoba, právnická nebo fyzická, která spotřebovala elektřinu na daňovém území a nebo která elektřinu spotřebuje a je elektroenergetickým podnikem. [57, §9]

Sazba daně z elektřiny činí 1,32 EUR/MWh od 1.1.2010. [57, §6]

1.5.2 Ekologické daně v Dánsku

V případě Dánska se nejedná o ekologické daně v pravém slova smyslu. V zahraniční literatuře jsou tyto daně uváděny jako environmentální, tedy daně týkající se životního prostředí. Dle České legislativy bychom sem mohli zařadit daně ekologické, některé daně spotřební, daně za znečištění ovzduší aj.. Výnos z nich je v Dánsku nejvyšší ze všech států Evropské Unie. Většina těchto daní je uvalena na podniky. Tyto daně můžeme rozdělit do 3 skupin:

⁹ V České republice toto osvobození platí pouze do výše 2 MW.

- Daně ekologické, za znečištění životní prostředí při spotřebě a výrobě (pesticidy a insekticidy),
- daně za vypouštění škodlivin (daň za znečištění vod a daň z oxidu uhličitého)
- daň za vzácné zdroje (daň z vody a surovin). [20]

V Dánsku existuje celá řada daní týkajících se ochrany životního prostředí, uvádím zde proto ty nejdůležitější. Dánsko zavedlo jako jedna z prvních zemí daň z **elektřiny a z lehkých a těžkých topných olejů** již v 80. letech 20. století, následně byly zavedeny **daně z technického plynu a svítiplynu, uhlí a zemního plynu**. Primárně byly tyto daně zavedeny za účelem fiskálním. [19]

V roce 1992 byla zavedena daň z **oxidu uhličitého**. Týkala se původně pouze domácností, od následujícího roku se vztahovala i na podniky. Výše daně na počátku nebyla dána změřitelným znečištěním životního prostředí, určovalo ji politické rozhodnutí. Skutečná daňová reforma je datována do roku 1994, kdy se začaly přerozdělovat příjmy z daní z oxidu uhličitého a energetických daní tak, aby mohla být snížena sazba daně z příjmu. Docházelo tedy k přechodu od zdanění příjmů ke zdanění využívání přírodních zdrojů a znečišťování životního prostředí. Sazba daně se liší dle předmětu daně energetického zdroje, ve kterém je obsažena. [19]

V roce 1996 byla zavedena daň z **oxidu siřičitého**, jež se vztahovala na paliva s obsahem síry. Sazba daně byla původně jednotná, nyní se liší dle zdroje, ve kterém je obsažena. [19]

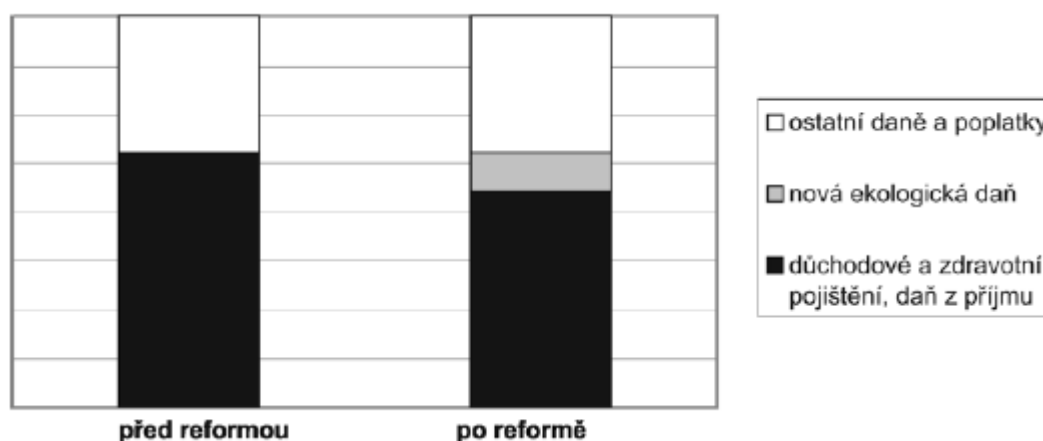
2 Zhodnocení efektivity jednotlivých ekologických daní

Tato kapitola se věnuje koncepci ekologické daňové reformy, výnosu a efektivity ekologických daní, jejím jednotlivým etapám a harmonizaci daní včetně příslušných Směrnic Evropské Rady, které tyto podmínky harmonizace upravují.

2.1 Koncepce EDR

Ekologická daňová reforma se dá charakterizovat jako změna daňového systému, při níž dochází k přechodu zdanění práce na zdroje znečištění. Tyto daně by měly být zvýšeny a naopak by měly být sníženy daně, které mají vliv na investice, práci a dále důchodové a zdravotní pojištění, jak ukazuje obrázek 1:

Obrázek 1: Princip ekologické daňové reformy.

Zdroj: [7, s. 6]

Daně by měly splňovat tato kritéria:

- přesun ve zdanění z práce na zdroje znečišťující životní prostředí,

- odstranění těch prvků v systému daní, které mají negativní dopad na životní prostředí,
- zachování principu, že za znečištění platí výrobce,
- výnosovou neutralitu.

Ovšem proti těmto tvrzením existuje i řada námitek: takováto kritéria nemusejí být vždy efektivní. Mezi nejvýznamnější námitky patří:

- Ekologické daně mohou zkreslovat chování subjektů na trhu. Jinými slovy odstraněním neefektivnosti na jednom trhu může dojít ke vzniku neefektivnosti na trhu jiném.
- Správně uložené ekologické daně mají za efekt snížení daňového základu. Následné vyšší zdanění se tedy může stát nepřijatelným.
- Při nedokonalém způsobu harmonizace daní v jedné zemi může mít toto zavedení za následky zhoršení konkurenční pozice na mezinárodním trhu.

Tato reforma probíhá v Evropské Unii postupně. Mezi prvními státy, které ji přijaly, byly v devadesátých letech Finsko, Dánsko, Norsko a Švédsko. Následovaly je Itálie, Německo, Velká Británie a Rakousko. [5, s. 263]

2.1.1 Cíle reformy

Aby bylo možné reformu provést, je nejprve nutné určit její cíle; jinými slovy důvod, proč vůbec reformu zavádět. Mezi nejdůležitější cíle zavedení ekologických daní patří:

- Podpora energie z obnovitelných zdrojů a zvýšení její konkurenceschopnosti. Toho lze docílit zdražením energie z neobnovitelných zdrojů. Díky tomuto zdražení se sníží poptávka a následně i výroba. Úkolem těchto opatření je vyrovnat cenu obnovitelných a neobnovitelných zdrojů tak, aby si spotřebitel mohl vybrat mezi dvěma podobně drahými alternativami. Nyní může volit pouze mezi levnou znečišťující prostředí a drahou z obnovitelných zdrojů.

- Podpora technologie čistého uhlí¹⁰ s cílem zachycení a uchování CO₂ a čistých fosilních paliv za účelem redukování emisí. Tato podpora je důležitá především pro země, jež jsou vysoce závislé na fosilních palivech (například Polsko, Německo, Česká republika).
- Podpora jaderné energie, ta je důležitá pro dosažení cíle ekologické reformy
- Podpora vývoje a výroby vodíkových a palivových článků.
- Podpora úsporného řešení v případě budov, průmyslu a služeb.[21]

2.2 Etapy zavedení ekologických daní v ČR

Původními záměry ekologických daní jsou snižování poškození životního prostředí s následným snížením daňového zatížení práce, které by mělo vést k podmínkám pro vytvoření nových pracovních míst.

2.2.1 První etapa

Cílem první etapy (v letech 2008 až 2009) bylo zavést ekologické daně do systému tak, aby byly dodrženy všechny body energetické směrnice. V České republice byly uzákoněny jako jeden zákon, přičemž jsou všechny daně uvedeny ve sbírce zákonů pod stejným číslem. Důvodem je zde nejspíše vládní představení ekologických daní jako stabilizačního prvku ekonomiky v celku – tyto zákony tedy bylo potřeba schválit jako celek. [10, s. 247]

¹⁰ Jedná se o techniku podzemního zplyňování, tak aby nebyly vypouštěny emise do ovzduší.

2.2.2 Druhá etapa

Ve druhé etapě (2010 až 2013) se počítá s převedením některých environmentálních¹¹ daní pod daně ekologické; dojde zde také ke změnám v oblasti daní, které byly zavedeny v první etapě. Týká se to především zdanění dopravy, jež se jeví jako nejvíce problematická a je jedním z největších znečišťovatelů u nás. Sazby jednotlivých ekologických daní se mohou lišit dle míry znečišťování životního prostředí. Zároveň bude nezbytné sledovat dopady této reformy na jednotlivá ekonomická odvětví. V tomto případě lze očekávat nadměrné daňové zatížení oblastí dopravy, průmyslu těžebního a chemického. Opačný vliv by měla tato opatření mít u oborů s velkým nákladem na pracovní sílu, tj. stavebnictví, služeb, telekomunikace, pošty a spotřebního průmyslu.[10, s. 237], [27]

2.2.3 Třetí etapa

V rámci třetí etapy (2014 až 2017) se předpokládají další úpravy, a to v reakci na fungování zavedení předchozích dvou etap, ale také na další změny v oblasti ekologických daní. Především je zde reálná možnost rozšíření zdanění o další zdroje, které prokazatelně znečišťují životní prostředí¹². [10, s. 238]

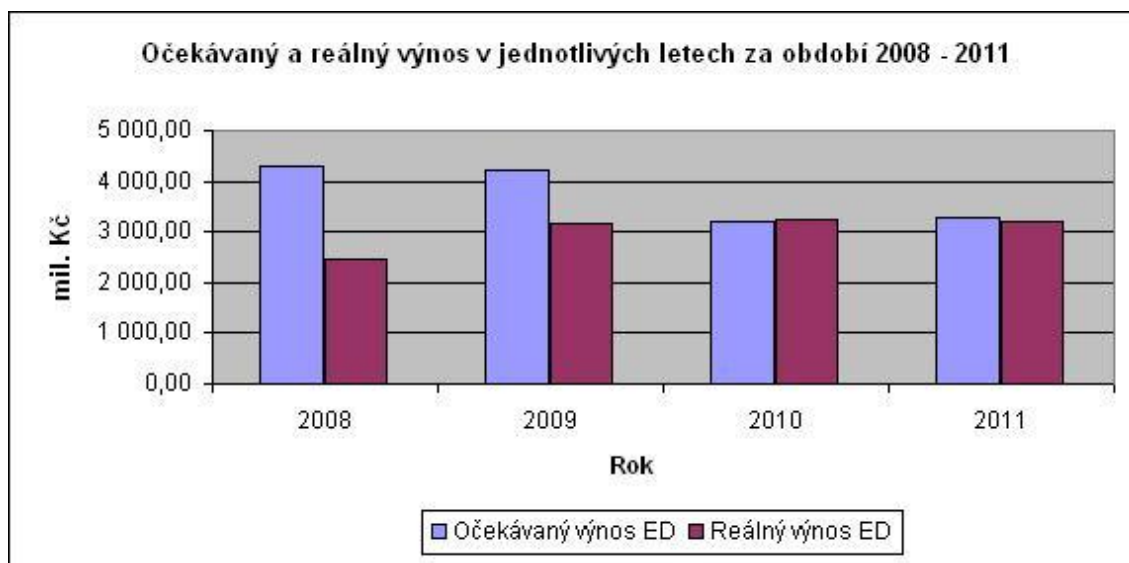
2.2.4 Současný stav

Současný stav výběru ekologických daní v České republice od jejich zavedení z dostupných dat od roku zavedení 2008 do roku 2011 charakterizuje následující obrázek.

¹¹ Environmentální zde znamená týkající se životního prostředí, tj. znečišťování ovzduší, zacházení s ukládáním odpadu, poplatky za vypouštění odpadních vod, atd.

¹² hnojiva, materiál na stavbu, pesticidy apod.

Obrázek 2: Očekávaný a reálný výnos ekologických daní za období 2008 – 2011 (v mil. Kč)

Zdroj: [22], [23], [24], [25], vlastní zpracování

V roce 2008 bylo, bez předchozí zkušenosti s touto daní, vybráno o 1 846,3 mil. Kč méně, než se očekávalo. Na dani z elektřiny a dani se zemního plynu a některých dalších plynů byla vybrána částka lehce přesahující 1 mld. Kč, oproti předpokládanému výběru 1,1 mld. Kč za elektřinu, 1,5 mld. Kč za zemní plyn. U daně z pevných paliv byl předpoklad 1,7 mld. Kč, vybráno však bylo pouze 0,43 mld. Kč [22]. Za nižším výběrem daní oproti skutečnosti může být počáteční nepřesný odhad při zavedení nových daní, ale pravděpodobnější je vytvoření zásob podniků v roce 2007 a jejich následné spotřeby v roce 2008.

V roce 2009 bylo na ekologických daních vybráno podstatně více finančních prostředků (téměř 3,2 mld. Kč [23]), což mohlo být způsobeno vyčerpáním zásob podniků a následně nutným nakupováním plynu, elektřiny a pevných paliv. V případě elektřiny a pevných paliv je však otázka, v jakém množství a zda vůbec se dají skladovat.

Rok 2010 zaznamenal vyšší příjem z výběru ekologických daní oproti odhadu vyšší o více než 50 mil. Kč. Odhady příjmů ze zemního plynu a některých dalších plynů a elektřiny byly překročeny, pouze odhad příjmů daně z pevných paliv splněn nebyl.

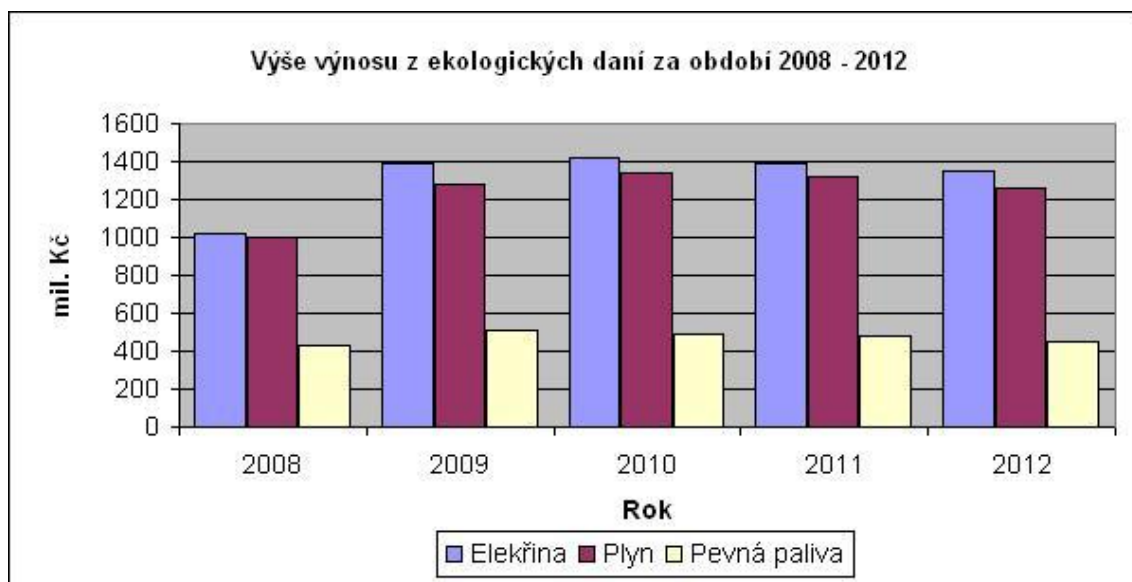
Příčinou tohoto stavu mohou být daňové úniky, u odběratelů a dodavatelů této komodity nejsou instalovány měřiče, které by usnadnily kontrolu daňové povinnosti. [24]

V roce 2011 došlo k mírnému poklesu ve výběru ekologických daní. Nebylo dosaženo předpokládaných příjmů z žádné z vybíraných ekologických daní a ani odhadovaných nižších hodnot z roku 2010. Možnou příčinou může být snaha o přechod na modernější technologie, větší míra využívání alternativních zdrojů, nebo také menší objem výroby.

Z výše uvedeného grafu je možné vyvodit závěr, že se odhad příjmu do státního rozpočtu ustálil a výkyvy již nejsou tak markantní, jako tomu bylo v letech 2008 a 2009. Díky zvyšujícím se daňovým sazbám by se měl příjem z ekologických daní zvyšovat, pokud ovšem nebudou podniky přecházet na zdroje šetrnější k životnímu prostředí.

Výnos z ekologických daní již není tento výsledek nijak uspokojivý, avšak je nutné brát na zřetel, pro jaký účel byly tyto daně primárně zavedeny. Na celkovém výnosu z ekologických daní se nejvíce podílí elektřina, dále plyn a nejméně pevná paliva, což dokazuje následující obrázek.

Obrázek 3: Výnos z jednotlivých ekologických daní za období 2008 – 2012 (v mil. Kč)

Zdroj: [22], [23], [24], [25], [26], vlastní zpracování

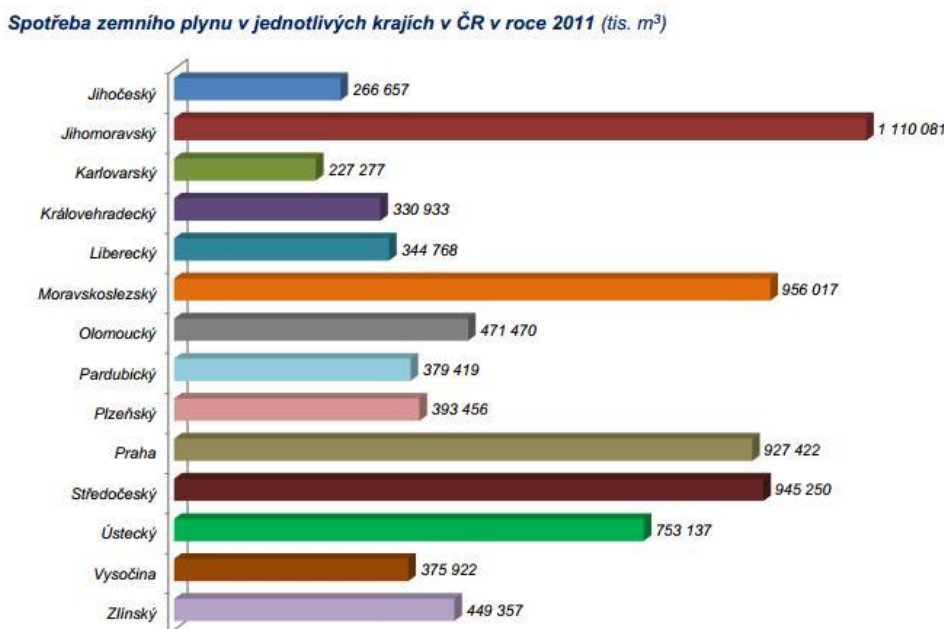
2.3 Efektivnost ekologických daní v krajích ČR

Ekologické daně jsou v České republice příjmem státního rozpočtu a jedná se o daně nepřímé. Nelze jejich význam srovnat dle příjmu v jednotlivých krajích, tyto údaje ale můžeme porovnat na základě výroby a spotřeby a dále podle velikosti jednotlivých krajů. Pro všechna srovnání daní vycházíme z ročních zpráv Energetického regulačního úřadu za rok 2011, v případě pevných paliv za rok 2010.

2.3.1 Daň z plynu a některých dalších plynů

Srovnání dle spotřeby zemního plynu v krajích ČR lze vidět na následujícím obrázku. Z toho je patrné, že největší význam bude mít daň v krajích s největší spotřebou zemního plynu, tj. v kraji Jihomoravském, Moravskoslezském, Středočeském a v Praze.

Obrázek 4: Spotřeba zemního plynu v jednotlivých krajích v ČR v roce 2011 (tis. m³)

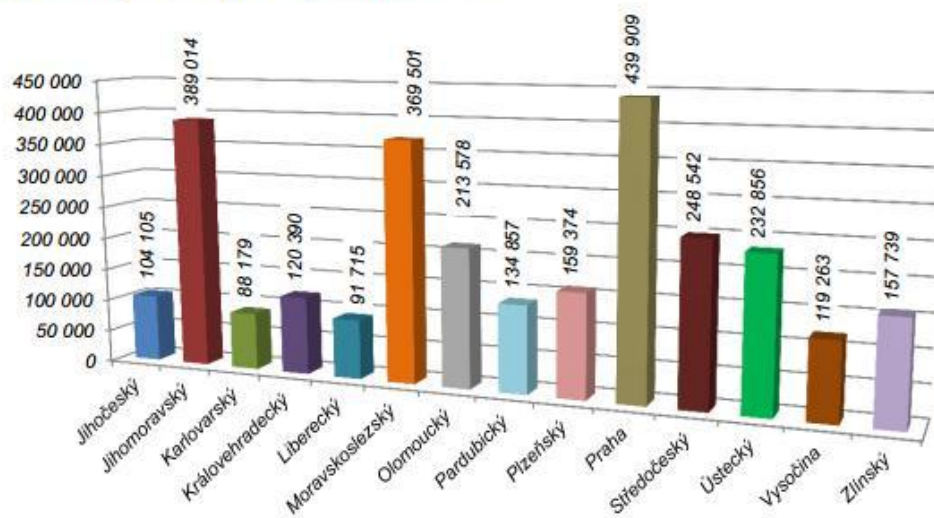

Zdroj: [16]

Spotřeba plynu je dána především velikostí jednotlivých krajů a počtem jejich obyvatel. Odběratelů zemního plynu bylo za rok 2011 celkem 2 659 787 [16], tzn. čím větší je počet zákazníků v jednotlivých krajích, tím se předpokládá vyšší spotřeba plynu.

Obrázek 5: Počet zákazníků v jednotlivých krajích v roce 2011

Počet zákazníků v jednotlivých krajích v roce 2011

Zdroj: [16]

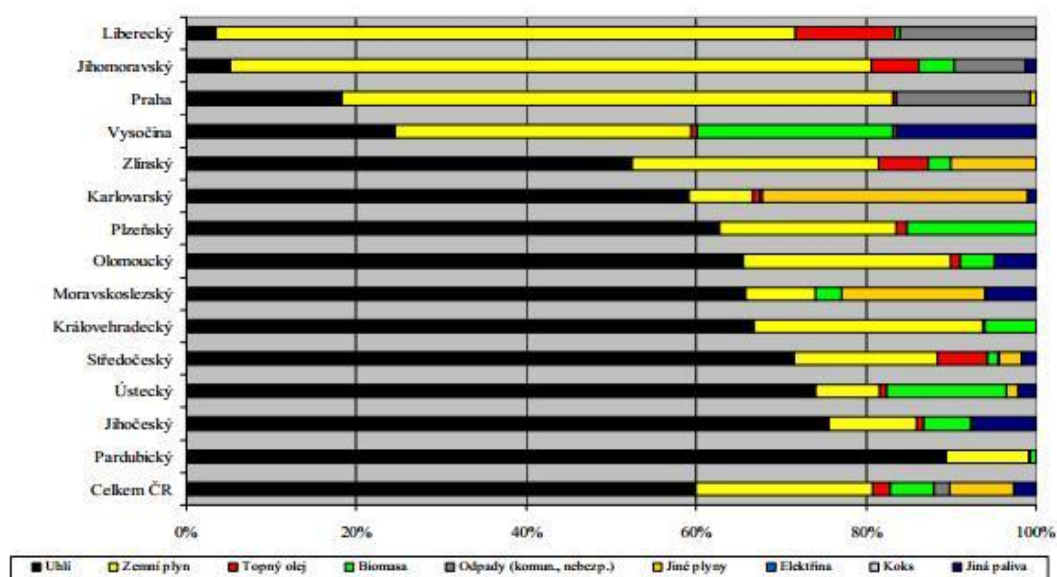
Význam ekologické daně z plynu a některých dalších plynů nelze ovšem stejným způsobem hodnotit z hlediska velkoodběratelů, středních odběratelů a maloodběratelů. Zde mohou být celkové údaje zkresleny, protože tyto odběratelé mohou prodávat plyn bez daně či spotřebovávat plyn osvobozený od daně [53, část 45., §8 a §12]. Celkový objem nabytého plynu se tak bude značně lišit od objemu podléhajícímu dani, resp. výše celkové přiznané a odvedené daně.

2.3.2 Pevná paliva

Pro srovnání z hlediska pevných paliv vycházíme z dat Energetického regulačního úřadu, kterými jsou údaje k 1.1. 2011 a vztahují se k hodnocení za rok 2010.

Obrázek 6 zobrazuje procentní zastoupení jednotlivých druhů paliv pro výrobu tepelné energie v jednotlivých krajích včetně průměrných hodnot v České republice. Jinými palivy se v těchto údajích rozumí jaderné palivo, druhotné zdroje a obnovitelné zdroje¹³.

Obrázek 6: Druhy paliv pro výrobu tepelné energie za rok 2010 v jednotlivých krajích (v %).

Zdroj: [17]

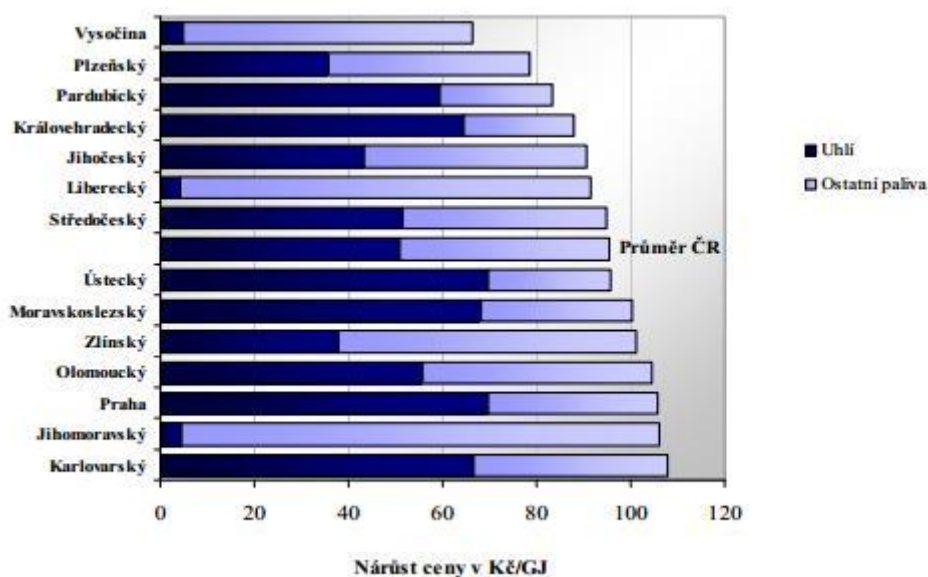
V krajích, které využívají při výrobě tepla především uhlí (kraj Pardubický, Ústecký), je nejnižší cena tepelné energie. Naopak v krajích, kde převažují ostatní paliva, jako je zemní plyn či topný olej, (kraj Jihomoravský a Liberecký), je cena tepelné energie nejvyšší. Vysoká cena energie v těchto krajích je ovlivněna tím, že se pro rozvod tepla

¹³ mimo biomasy a kapalná paliva

jako teplonosné médium využívá pára a to má za následek vyšší tepelné ztráty. Výjimkou je kraj Vysočina, kde ve výrobě tepla roste podíl biomasy¹⁴.

Dle tabulky v příloze B jsou zřetelné rostoucí ceny tepelné energie pro konečné spotřebitele v krajích ČR v období od roku 2007 do 1.1. 2011. Průměrný nárůst činil 95,34 Kč/GJ. K nejnižšímu nárůstu ceny tepelné energie (o 66,24 Kč/GJ) došlo v kraji Vysočina, kde se neustále zvyšuje podíl výroby energie z biomasy. K nižšímu nárůstu došlo v Plzeňském kraji (o 78,56 Kč/GJ), rovněž díky podílu biomasy ve výrobě tepelné energie, a v Pardubickém kraji (o 83,25 Kč/GJ), v němž při výrobě tepelné energie zastupuje největší podíl uhlí. Situaci dokládá následující obrázek.

Obrázek 7: Nárůst průměrné předběžné ceny tepelné energie pro konečné spotřebitele (v Kč/GJ)

Zdroj: [17]

¹⁴ Biomasa je rozložitelná část odpadů, výrobků, zbytků ze zemědělství (včetně živočišných a rostlinných látek), průmyslu, lesnictví a také rozložitelná část komunálního odpadu. [58, čl. 2 písm. b)]

2.3.3 Elektřina

Dle následující tabulky lze zhodnotit situaci ve spotřebě elektřiny v jednotlivých krajích. Z ní je patrné, že největšími odběrateli mezi domácnostmi je Středočeský kraj a Praha.

Ostatní údaje ukazují vytíženost jednotlivých hospodářských sektorů dle krajů ČR. Za pozornost jistě stojí doprava a služby v hlavním městě, které spotřebují elektřiny několikanásobně více než ostatní kraje.

Nastává zde ovšem problém vysoké nákladnosti na měření výše ekologických daní a jejich působení v krajích, protože velkoodběratelé a maloodběratelé mohou obchodovat s elektřinou bez daně nebo s elektřinou osvobozenou od daně. Celkový očekávaný výnos se tedy může od toho skutečného lišit.

Tabulka 1: Spotřeba elektřiny brutto v hospodářských sektorech po krajích ČR v roce 2011 (v GWh)

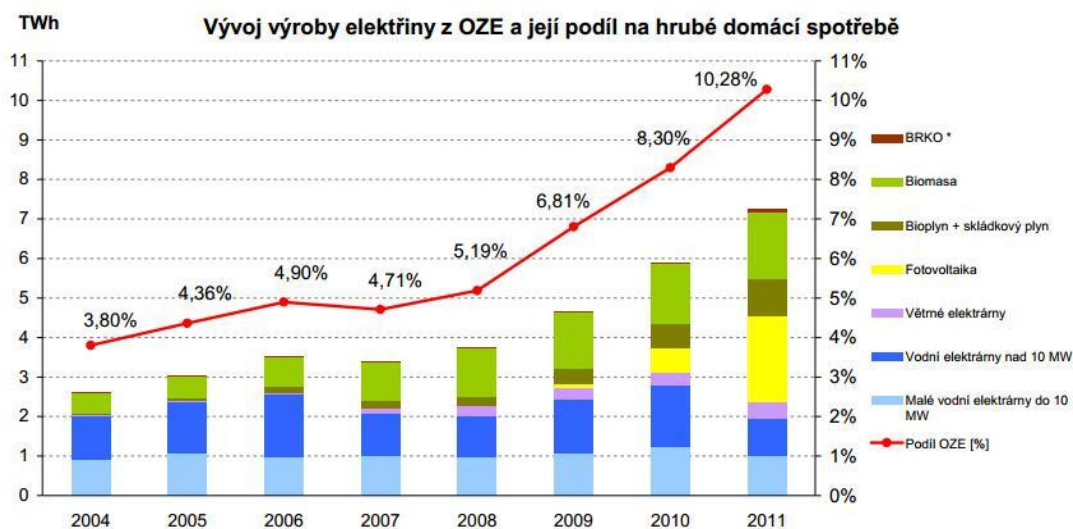
	Průmysl	Energetika	Doprava	Stavebnictví	Zemědělství	Domácnosti	Služby	Ostatní	Celkem
Hlavní město Praha	633,1	444,0	1 370,9	77,9	5,6	1 419,4	1 729,3	718,0	6 398,2
Středočeský kraj	3 330,3	1 086,1	268,2	32,3	160,8	2 421,6	638,7	1 661,6	9 599,6
Jihočeský kraj	1 362,7	912,3	137,3	19,4	110,0	1 166,0	342,4	0,0	4 050,0
Plzeňský kraj	1 083,7	288,7	129,3	8,4	62,0	803,7	279,5	653,2	3 308,5
Karlovarský kraj	1 964,4	483,5	11,4	2,9	6,9	346,0	151,8	355,6	3 322,5
Ústecký kraj	3 125,9	3 311,6	192,4	13,8	23,6	995,6	326,0	929,1	8 918,0
Liberecký kraj	872,6	81,7	15,9	10,7	11,2	723,2	216,0	566,2	2 497,5
Královéhradecký kraj	1 018,4	242,9	221,9	7,4	53,4	913,5	308,8	723,5	3 489,8
Pardubický kraj	861,0	606,9	24,3	11,4	60,7	686,1	183,5	575,2	3 009,2
Kraj Vysočina	1 349,6	1 623,7	43,1	9,0	202,5	694,2	170,0	119,0	4 211,2
Jihomoravský kraj	2 029,5	912,4	408,5	107,6	250,3	1 223,4	740,4	0,3	5 672,3
Olomoucký kraj	1 207,2	729,4	30,0	11,2	98,0	742,3	374,2	474,3	3 666,5
Zlínský kraj	1 177,1	379,1	57,5	11,0	146,4	850,1	248,9	131,3	3 001,5
Moravskoslezský kraj	4 180,3	1 745,3	319,4	19,9	37,5	1 214,0	702,0	1 153,2	9 371,7
Česká republika [GWh]	24 195,9	12 847,6	3 230,2	342,9	1 228,9	14 199,1	6 411,4	8 060,5	70 516,5

Zdroj: [18]

Důležité je zde zmínit, že vzrůstá podíl energeticky obnovitelných zdrojů energie na celkové výrobě energie. Tyto obnovitelné zdroje s postupujícím časem čím dál tím větší měrou podílejí na hrubé domácí spotřebě. V posledních letech je to zejména

fotovoltaická¹⁵ energie a biomasa. V roce 2011 dokonce podíl elektřiny na hrubé domácí spotřebě překročil hranici 10 %, jak dokazuje následující obrázek.

Obrázek 8: Vývoj výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její podíl na hrubé domácí spotřebě (v %)

Zdroj: [18]

Vzrůstající podíl obnovitelných zdrojů energie je pozitivní z hlediska ochrany životního prostředí. Ve výrobě elektřiny mají ekologické daně velký význam, protože se jedná o přesun výroby na méně škodlivé zdroje elektrické energie.

2.4 Harmonizace daní v EU

Daňová harmonizace znamená přizpůsobení jednotnému daňovému systému na základě dodržování pravidel všech zúčastněných zemí. Harmonizace daně se týká daňového základu, daňové sazby a administrativy daně. Pojem harmonizace nemusí nutně znamenat stejný základ daně a stejné sazby, ale trvá se na jejich přiblížení. Cílem těchto

¹⁵ Výroba elektřiny ze slunečního záření

daní je zamezit daňovým únikům a zjednodušit pohyb práce, kapitálu, zboží a služeb mezi jednotlivými členskými státy. [4, s. 93]

2.4.1 Problémy harmonizace

Spolupráce členských zemí je přes obě Směrnice Rady obtížná, a to především z důvodů:

- rozdílných účetních systémů členských zemí, kde daňové účetnictví, např. v Rakousku a Německu, je shodné s daňovým základem; oproti tomu v anglosaských zemích se od účetně spočítaného hospodářského výsledku dojde až po mnohých úpravách;
- neochoty členských zemí pokračovat v další harmonizaci, kterou považují jako zásah do suverénních záležitostí státu;
- zvyšování daňových sazeb;
- zpomalení růstu ekonomiky tam, kde zvýšení daňové sazby snižuje celkovou produktivitu a odrazuje zahraniční investory;
- ohrožení státního rozpočtu zemí, jež zavedením vyšší sazby daně a daňovou harmonizací mohou přijít o podstatnou část příjmů;
- ztráty rozpočtové autonomie členských zemí; [6, s. 19], [11, s. 61]

2.4.2 Cíle harmonizace

Již před vstupem do Evropské Unie byly stanoveny cíle, aby vůbec bylo možné harmonizaci provést. Šlo o jasnou koncepci, s níž mělo být k daním přistupováno během následujících let.

Cílů byla celá řada, uvádím zde pouze ty, které mají bezprostřední dopad na ekologické daně:

- Transformace zdanění z práce na zdanění spotřeby (a výroby),
- zavedení ekologických daní,

- zefektivnění výběru daní a poplatků, propojení systému v rámci EU,
- zvýšení intenzity spolupráce administrativ všech členských zemí EU,
- stabilizace daňové kvóty. [28]

2.4.3 Chyby při harmonizaci

V procesu harmonizace daní lze nalézt chyby, které ji brzdí, oslabují a příliš komplikují. Nejčastějšími chybami jsou:

- Nedostatečná informovanost podniků a veřejnosti o smyslu harmonizace a jejích důsledcích v daňovém systému,
- přílišná právní odbornost v předpisech EU, zkreslená navíc doslovným a formálním překladem do českého jazyka, a za toho vyplývající nesrozumitelnost pro běžné uživatele,
- zjednodušené provádění harmonizace předpisů EU a národních předpisů ČR bez sledování jejich celkového smyslu a uspořádání logických vazeb,
- harmonizace musí být předkládána objektivně, nepopulární kroky by tedy neměly být zatajovány a řešeny na poslední chvíli, a naopak populistické, pozitivní kroky by neměly být předkládány na odiv veřejnosti,
- zneužití daňových předpisů při harmonizaci, a to vložení nepopulárních ustanovení do stávajících předpisů v národním zájmu. [28]

2.5 Směrnice 2003/96/ES

Prosazením směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003 dochází k nahrazení směrnice Rady 92/81/EHS ze dne 19. října 1992 o harmonizaci struktury spotřebních daní z minerálních olejů a směrnici Rady 92/82/EHS ze dne 19. října 1992 o sblížení sazeb spotřebních daní z minerálních olejů. Tato směrnice je složena z preambule, 32 článků, a dvou příloh. Mezi nejdůležitější důvody jejího nahrazení patří:

- Oblast působnosti je omezena pouze na minerální oleje, a je tedy potřeba ji rozšířit.
- Je potřeba zavést minimální daňové sazby také na elektřinu a jiné energetické produkty, než jen na minerální oleje, tak aby nedošlo k nepříznivému fungování vnitřního trhu.
- Aby fungoval vnitřní trh Společenství, je potřeba stanovit minimální míry zdanění pro energetické produkty, jakými jsou elektřina, uhlí a zemní plyn.
- Zavedení minimálních úrovní zdanění může snížit rozdíly ve stávajícím fungujícím systému zdanění v zemích Společenství.
- Rada má pravidelně přezkoumávat osvobození od daně, snížení daně a minimální míru zdanění, aby nebyla snížena konkurenceschopnost Společenství v mezinárodním měřítku.
- Členské státy by měly mít volnost v přizpůsobení se těmto podmínkám
- Zavedení různé minimálních úrovně zdanění je vhodné dle způsobu použití elektřiny.[60]

Pro účely této směrnice se pojmem „energetické produkty“ rozumějí výrobky:

- a) kódů KN 1507 až 1518, pro použití jako palivo nebo pohonná hmota – palmový, sójový, řepkový nebo hořčičný olej, kokosový nebo slunečnicový olej;
- b) kódů KN 2701, 2702 a 2704 až 2715 – černé a hnědé uhlí, koks a polokoks, brikety, naftalen, smola a smolný koks, propan, butany, zemní plyn, ropný koks;
- c) kódů KN 2901 a 2902 – alkalické a cyklické uhlovodíky, tj. etylen, propylen, butylen, benzen, toluen, xyleny;
- d) kódu KN 2905 11 00 – produkty nesyntetického původu určené pro použití jako palivo nebo pohonná hmota, patří sem například methanol;
- e) kódu KN 3403 – mazací prostředky;
- f) kódu KN 3811 – antidetonační přípravky (proti klepání motoru);

- g) kódu KN 3817 - Směsi alkylbenzenů a směsi alkylnaftalenů;
- h) kódu KN 3824 90 99 pro použití jako palivo nebo pohonná hmota – další chemické přípravky a výrobky;
- i) kódu KN 2716 – elektrická energie. [60, čl. 2 , (1) a) až h) a (2)]

Všechny tyto produkty určené k použití, k prodeji nebo takto účelně používané jako:

- pohonná hmota nebo palivo,
- pohonná hmota nebo přísada či nastavovací plnivo do pohonných hmot,
- uhlovodíky s výjimkou rašeliny,

se zdaňují stejnou sazbou jako podobné produkty v příslušné kategorii nomenklatury. [60, čl. 2, (3)]

Tato směrnice se nevztahuje na:

- a) zdanění tepla na výstupu a zdanění výrobků KN 4401 a 4402 – palivové dřevo v polenech, větvích;
- b) následující použití energetických produktů a elektřiny:
 - energetické produkty používané pro jiné účely než jako pohonné hmoty nebo paliva;
 - dvojití použití energetických produktů, tj. v případě, že se používá jednak jako palivo, a jednak za jinými účely než jako pohonná hmota nebo palivo. Za dvojití použití se také považuje použití energetických produktů pro chemickou redukci a v elektrolytických a metalurgických procesech;
 - elektřina používaná zejména pro účely chemické redukce a v metalurgických a elektrolytických procesech;

- elektřina, pokud dosahuje převážnou většinu¹⁶ nákladů na výrobek;
- mineralogické postupy – výroba ostatních nekovových minerálních výrobků.
[60, čl. 2, (4)]

2.6 Směrnice 2004/74/ES

Směrnice Rady 2004/74/ES ze dne 29. dubna 2004 mění směrnici 2003/96/ES, pokud jde o možnost uplatňovat dočasné osvobození od daně nebo sníženou daňovou sazbu vybraných států.

Pro státy, které byly přijaty do EU v roce 2004, byly stanoveny výjimky z minimálních sazeb daní. Výjimkami se rozumí dočasné osvobození od daně nebo snížená úroveň zdanění. [61]

Tato opatření byla zavedena z důvodů nízké úrovně důchodů v těchto zemích a nízké úrovně spotřebních daní uplatňovaných dříve. Růst cen v důsledku uplatňování minimálních sazeb zdanění by mohl mít za následek vážné hospodářské a sociální problémy. Nejvíce dotčeny by byly malé a střední podniky, jelikož by na ně bylo uvaleno nepřiměřeně velké daňové břemeno. [61]

Ekologické daně jsou tedy zaváděny postupně proto, aby docházelo k pozvolnému nárůstu cen, obdobně jako je tomu v České republice u daně z plynu.

¹⁶ více než 50 %

3 Analýza vlivu ekologických daní na podniky v ČR

V této kapitole jsem se zabýval dopady ekologických daní na podniky v České republice, a to pomocí konkrétních příkladů, grafů a číselných údajů z výročních zpráv jednotlivých podniků a jejich výkazů zisku a ztráty.

Dále jsem se zabýval obchodem s emisními povolenkami a chystanou tzv. uhlíkovou daní pro rok 2014.

3.1 Podíl podniků na úrovni životního prostředí

Životní prostředí je spojeno s ekonomickými aktivitami, jakými jsou výroba, spotřeba a v případě potřeby i následná likvidace, případně recyklace produkováných statků. Dochází k využívání přírodních zdrojů, přírodní energie a následnému vypouštění znečišťujících látek do ovzduší, vod a půdy. [29]

Na životní prostředí nelze aplikovat tržní mechanismus, který funguje na základě interakce nabídky a poptávky. Tuto funkci supluje ekologické daně, nicméně stále ne v plné výši. Především zde trvá otázka, zda ekologické daně vybírat a následně snižovat daně a poplatky¹⁷ z jiné oblasti v rámci zachování daňové neutrality. [29]

Optimálním řešením by bylo nezdaňovat ve velké míře podniky za výrobu a spotřebu energie při výrobě, jelikož by tím byla snížena jejich konkurenceschopnost v důsledku rostoucích nákladů. Na druhé straně se však nelze spokojit s nižším výnosem z ekologických daní bez další důkladné kontroly a analýzy.

Není možné chránit přírodní prostředí za každou cenu, na úkor zpomalení ekonomického rozvoje, stejně tak nejde nechat životní prostředí bez kontroly a čekat na vhodnou dobu, kdy budou podniky v takové situaci, že si budou moci placení ekologických daní pohodlně dovolit. Přijetím kompromisu růstu ekonomiky s cílem chránit životní prostředí je tou neoptimálnější cestou, avšak je nutné zdůraznit,

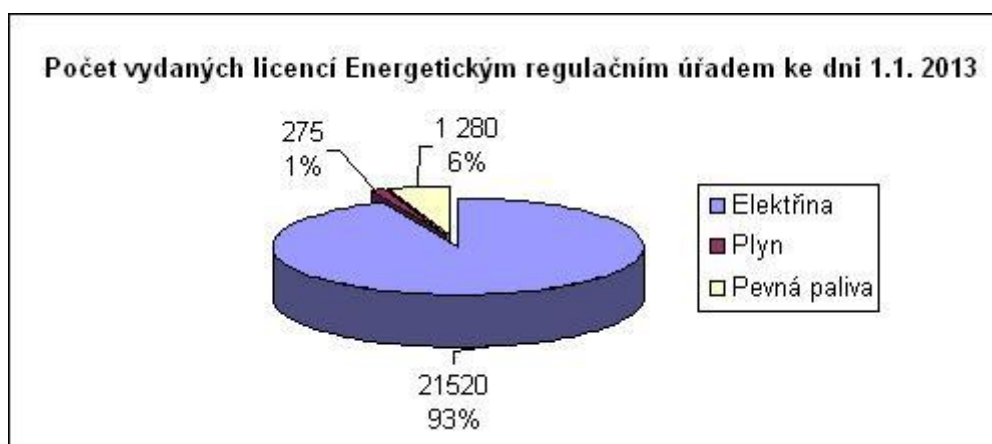
¹⁷ Snížení DPH a odvodů za sociální a zdravotní pojištění.

že každé zpoždění investic do udržení či zlepšení životního prostředí stojí další finanční prostředky.[29]

Pro analýzu dopadu ekologických daní je nejdříve důležité zjistit počet vydaných licencí jednotlivým subjektům, které se zabývají výrobou a distribucí komodit podléhajících ekologické dani. Jak zobrazuje následující graf, nejvíce licencí je vydáno pro obchod s elektřinou, a to z 93 %. Licencí je uděleno přes 20 tisíc a zahrnují:

- Výrobu elektřiny,
- distribuci elektřiny,
- přenos elektřiny,
- obchod elektřinou,
- činnosti operátora trhu s elektřinou. [30]

Obrázek 9: Počet udělených licencí Energetickým regulačním úřadem ke dni 1.1.2013

Zdroj: [30], vlastní zpracování

V zastoupení šesti procent jsou dále uvedeny licence pro pevná paliva; ty zahrnují výrobu tepelné energie a její rozvod.

Počet licencí uvedených u plynu je celkem 275 a obsahují:

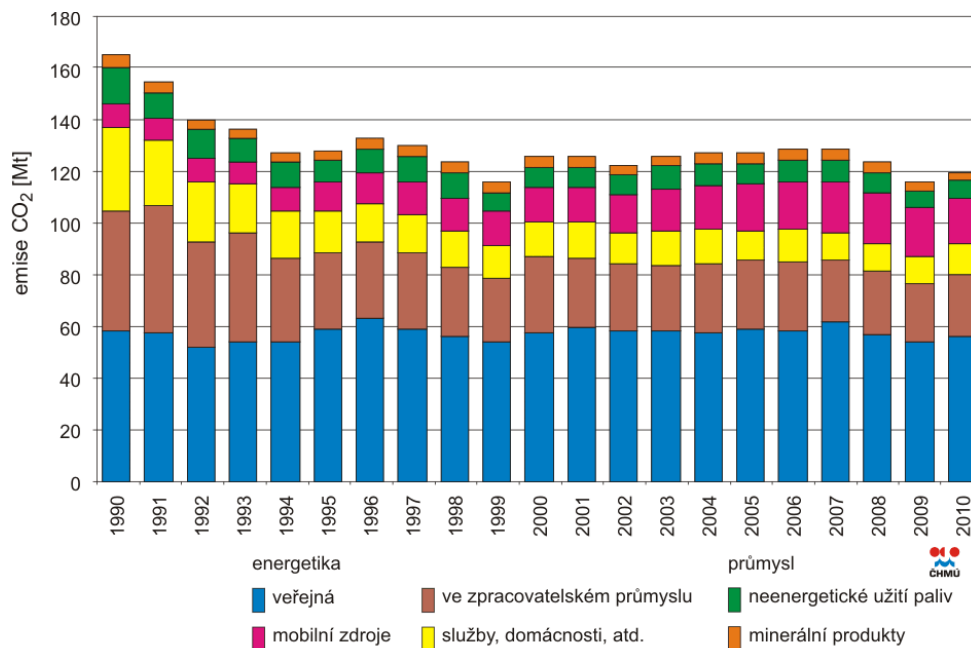
- Výrobu plynu,

- distribuci plynu,
- přepravu plynu,
- obchod s plynem,
- uskladňování plynu.

Z grafu vyplývá, že se na znečišťování životního prostředí podílejí nejvíce podniky vyrábějící elektrickou energii. Používají-li tyto podniky pro její výrobu hnědé uhlí, pak je dopad na životní prostředí ještě markantnější.

Podrobnější ilustraci nám poskytne vývoj emise oxidu uhličitého v sektorovém členění v České republice, který sleduje český hydrometeorologický ústav.

Obrázek 10: Emise oxidu uhličitého dle sektorového členění v ČR v letech 1990–2010 (v Mt)

Zdroj: [31]

Z tohoto vývoje je zřetelné, že největšími znečišťovateli životního prostředí dle sektorů jsou veřejná energetika a energetika ve zpracovatelském průmyslu. Od roku 1990 sice

došlo k postupnému snižování emisí CO₂, ale stále jsou tyto emise ale stále velké a podniky by se tedy měly nadále snažit o jejich snižování. Údaje za rok 2011 a 2012 bohužel nejsou dle uvedeného zdroje zveřejněné.

3.2 Postoj podniků k ekologickým daním

3.2.1 Náklady podniků v důsledku zavedení EDR

Pro zmírnění dopadů ekologické reformy je využíváno osvobození od placení daně. To je uplatňováno u energetických produktů, které jsou využívány pro konkrétní (v zákoně přesně definované) účely, hlavně pro chemické redukce, katalytická činidla, atd. Hlavním cílem je ochránit technologické procesy využívající energetické produkty pro neenergetické účely.

Dále je však nutné zabývat se podniky, které produkty sice využívají energeticky, nicméně pro ně velká energetická náročnost může znamenat náklady tak vysoké, že by tyto podniky mohly přivést do existenčních problémů. Jedná se především o podniky z odvětví těžkého průmyslu a dalších klíčových odvětví národního hospodářství. Stát se tedy snaží tyto dopady zmírnit a těmto podnikům poskytnou čas na jejich přizpůsobení. [29]

Stát jim poskytne úlevy a osvobození na dani, ačkoli jsou to paradoxně největší znečišťovatelé celého ovzduší. Pak je nutné zamyslet se nad tím, mají-li ekologické daně vůbec smysl z hlediska životního prostředí, když jsou jeho největším znečišťovatelům poskytovány různé úlevy a výjimky na dani.

Je tedy potřeba najít rovnováhu mezi přínosy a dopady reformy v těchto odvětvích. Nelze využívat státní pomoci, která je v EU přísně hlídána. Státu není umožněno poskytnout podnikům daňovou úlevu z důvodu nízké konkurenceschopnosti nebo proto, že se jedná o tradiční odvětví v daném státě. [29]

Administrativní náročnost

Ekologické daně lze považovat dle zdroje Podnikání bez bariér za „nejatraktivnější“ nástroje na ochranu životního prostředí. Tato daň může mít ovšem dopad na ta odvětví, která doposud ekologickými daněmi nebyla zatížena, což může znamenat jejich znevýhodnění z důvodu vynakládání dalších finančních prostředků.

Výběr daně je značně komplikovaný a administrativně náročný. Složitost působí zejména osvobození od daně, výjimky a diferenciací sazeb u jednotlivých daní. [23]

Emisní povolenky

V lednu 2013 byla zahájena třetí etapa prodeje emisních povolenek. Firmy teď budou muset povinně nakupovat tyto povolenky, které jim byly v předchozích dvou etapách přidělovány a stanovovaly se za pomoci tzv. historických emisí.

Emisní povolenky mají za cíl omezit emisi skleníkových plynů a zabránit změnám klimatu. Každý stát Evropské Unie dostane přidělené určité množství emisních povolenek, které následně rozdělí vláda mezi jednotlivé podniky. S těmito povolenkami je pak možné obchodovat v rámci státu i celé Evropské Unie. Česká republika bude mít k dispozici 645 mil. povolenek, z toho 303 mil. rozdá mezi podniky zdarma, aby nedošlo ke skokovému zvýšení nákladů firem, a ostatních 342 mil. povolenek stát vydraží v aukcích. Do státní pokladny by tak díky emisním povolenkám mohlo přibýt v příštích sedmi letech 40 až 120 mld. Kč. Tyto zdroje by měly být využity převážně na pokračování dotačního programu Zelená úsporám. [33]

Principem emisních povolenek je snížení stavu emisí CO₂. Podniky mohou nevyužité povolenky prodat společností, které jich budou mít nedostatek.

Česká republika ovšem dostala emisních povolenek více než bylo potřeba, a tak se pro většinu českých podniků naskytla možnost tyto povolenky prodat a vytvořit si tím dodatečné finanční zdroje. [35]

Konkrétní příklad společnosti, které se obchod s emisními povolenkami dotkne, je Sokolovská uhelná. Pro ni to v budoucích letech bude znamenat výdaj až 1 mld. korun ročně, v roce 2020 by se dokonce výdaje za emisní povolenky mohly rovnat současné

výši zisku. Ovšem kvůli výkyvům cen emisních povolenek nelze zcela přesně určit budoucí vývoj. Bude-li však cena růst, může dojít k ochromení české energetiky a teplárenství, které jsou založeny na spalování hnědého uhlí, a tudíž i na emisích CO₂. [33], [34]

Dle Iva Hlaváče ze společnosti ČEZ je ovšem nutné stáhnout z trhu 900 milionů emisních povolenek¹⁸, jak již navrhovala Evropská komise. Následně by měly být provedeny úpravy v obchodování s povolenkami, aby aukce skutečně přinášely přidanou hodnotu. Přebytek povolenek na trhu totiž tlačí jejich ceny dolů, a povolenky tak neplní svou původní funkci. [35]

Tento vývoj není podle zástupců energetických firem dobrý, protože vytváří nejistotu na trhu a omezuje možnosti investic. Nejasná je podle jejich vyjádření i podoba energetiky v jednotlivých členských státech Evropské Unie a vývoj regulačního rámce [36]. Ten by se měl projednávat v roce 2013.

Uhlíková daň

Tato nová daň, připravovaná pro rok 2014, by měla přinést do státního rozpočtu přibližně 5 mld. Kč. Jedná se o zdražení uhlí pro domácnosti a malé firmy, a to přibližně o polovinu, a uvažuje se v rámci uhlíkové daně také o zdražení plynu. Cílem daně je snížit rozpočtový deficit. Tyto daně by již neměly platit elektrárny, teplárny a velké podniky, které dostávají nebo nakupují emisní povolenky. [37]

Možným nedostatkem této daně je nezohlednění nízkých příjmů domácností a malých firem, pro které by se tímto investování do změny vytápění mohlo stát nedosažitelným. Efekt této reformy by mohl být následně zcela opačný, jelikož by se pro topení využívalo dřevo či dokonce odpadky. V důsledku celé situace by tedy došlo naopak ke zvýšení emisí CO₂ a tato daň by se zcela minula účinkem.[2]

¹⁸ Trh v rámci Evropské unie

3.2.2 Přínos pro podniky

Dle konceptu hnutí DUHA mají podniky prostor pro modernizaci a přechod k efektivním technologiím, které jsou méně náročné na spotřebu surovin. Tím vznikají nové podnikatelské příležitosti, nové firmy, a tedy i nová pracovní místa. [7, s. 9]

3.3 Dopad ekologických daní na podniky dle odvětví

Před začátkem sledování dopadů ekologických daní na podniky je nutné si definovat, které údaje budou rozhodující pro které odvětví podnikání. U společností zabývajících se výrobou a distribucí elektřiny, výrobou a distribucí plynu a některých dalších plynů, a těžbou, výrobou a distribucí pevných paliv bude rozhodující odvod ekologických daní¹⁹ do státního rozpočtu, neboť u všech těchto daní je plátcem distributor.

U podniků, které využívají plyn a některé další plyny, elektřinu a pevná paliva, budou rozhodující údaje o spotřebě energie a nákladech na provoz dle jednotlivých let. Zkoumal jsem dopady na podniky z hlediska jejich výdajů, tedy pouze ekonomickou stránkou věci.

Předpokladem u prvně jmenovaných podniků je tedy vyšší odvod daně v důsledku zavedení ekologických daní od 1.1.2008, tzn. rozdíl ve výši odvedené daně zejména v letech 2007 a 2008. U podniků využívajících energii se předpokládá zvýšení nákladů v důsledku nákupu energií za vyšší ceny, nejvíce mezi roky 2007 a 2008. Zabýval jsem se dopady na průmysl, zemědělství, chov zoologických zvířat a dopravu.

3.3.1 Průmysl

Průmyslem jsem se zabýval proto, že patří na základě dostupných údajů k největším znečišťovatelům ovzduší. Podniky jsou nuceny soustředit se kromě růstu cen energií v důsledku zavedení ekologických daní také na přechod k alternativním zdrojům energie důležitých pro svoji výrobu, využívání a spotřebu.

¹⁹ Nepodléhajících osvobození od daně, např. pro domácnosti.

Z průmyslových podniků jsem si vybral Teplo Bruntál, a.s. a Plzeňský Prazdroj, a.s.

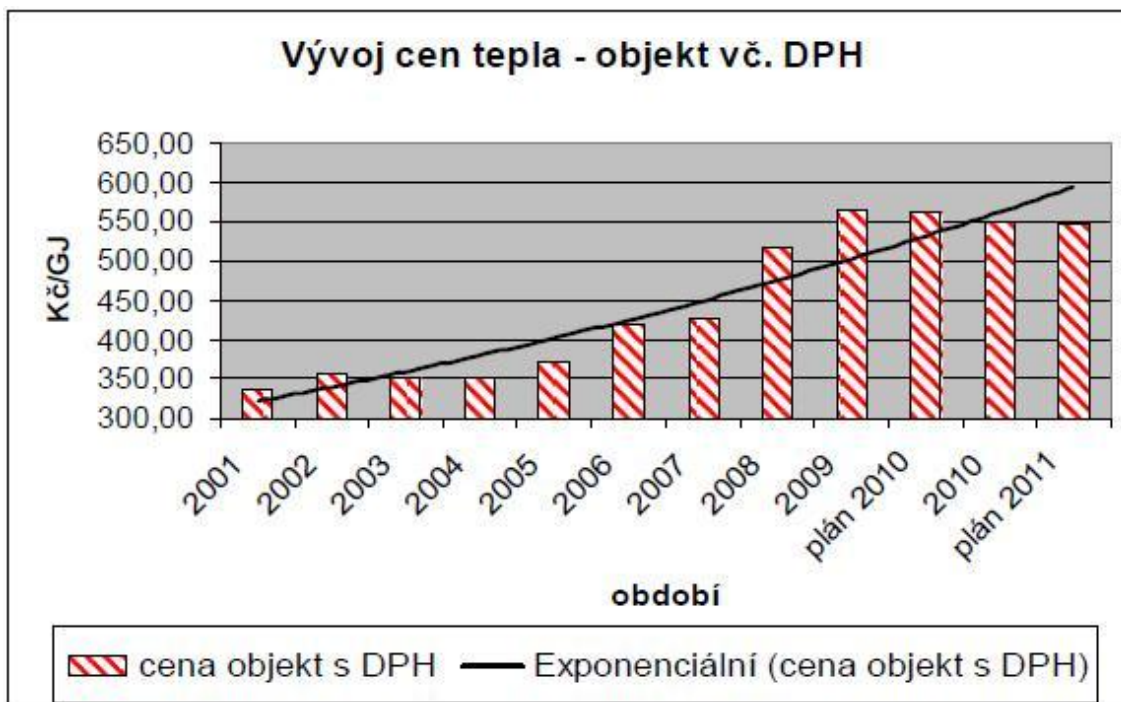
Teplo Bruntál a.s.

Společnost Teplo Bruntál a.s. působí na trhu od roku 1996, se základním kapitálem 90,954 mil. Kč a její hlavní činností jsou výroba a rozvod tepelné energie a výroba elektřiny. Společnost vlastní licence pro vykonávání obou těchto činností.

Teplo Bruntál a.s. jsem si vybral pro přehlednost jejich webových stránek a také pro zveřejněné vyjádření ředitele Ing. Jana Zahálky, který jasně a stručně formuloval dopady ekologické daňové reformy na teplárenství a konkrétně na tuto společnost. Dle jeho vyjádření se do zvyšujících se cen promítlo kromě ekologické daně také tehdejší zvýšení snížené sazby DPH z 5% na 9%. Zdražení se tedy dotlo nemocnic, škol, úřadů dalších prostor tzv. občanské vybavenosti. Zvýšení cen pocítí i odběratelé, zejména v průmyslu, což bude znamenat zvýšení cen konečných výrobků.[38]

Údaje o nárůstu cen teplené energie dokládá následující obrázek. Velké zdražení cen tepla můžeme vidět mezi roky 2007 a 2008, protože od 1.1. 2008 působí na ceny tepla ekologická daň a zvýšení sazby DPH.

Obrázek 11: Vývoj cen tepla – objekt vč. DPH (v Kč/GJ)

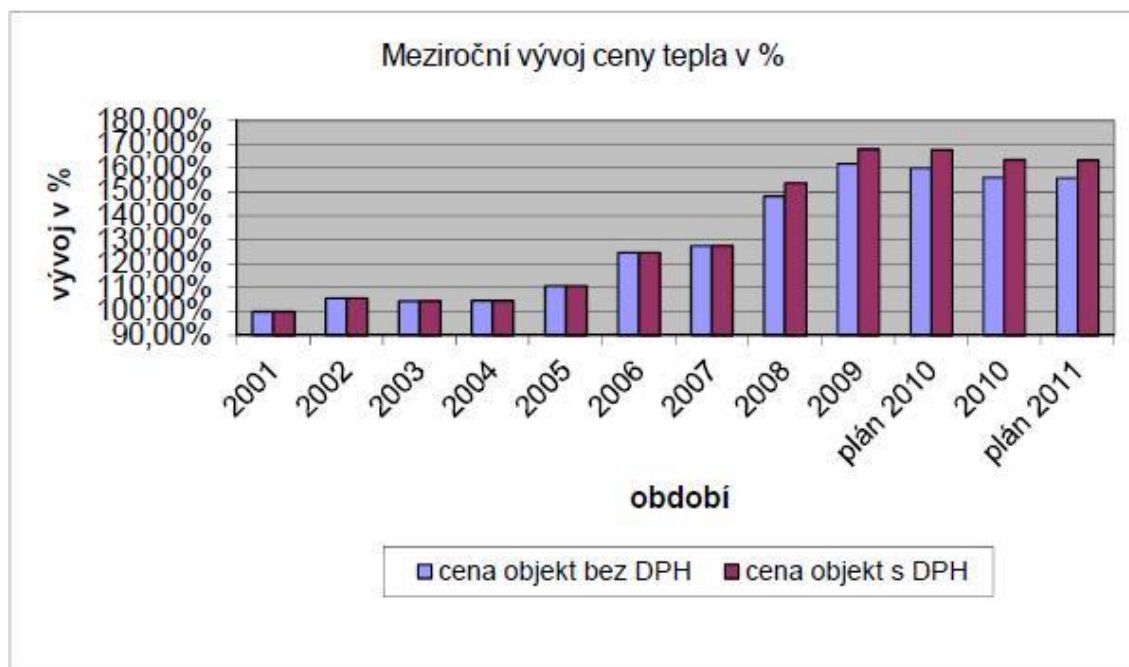

Zdroj: [39]

Podle vyjádření společnosti je obtížné nalézt cenový kompromis mezi cenou tepla pro spotřebitele a výsledným ziskem vykázaným společností. Konečného rozhodnutí není možné jednoznačně dosáhnout, je potřeba vycházet z dlouhodobého trendu ovlivňujícího odběratele (tzn. ekonomických a ekologických reformy, plánovaných investic, atd.) [39]

Podrobněji můžeme situaci vidět na následujícím obrázku, kde jsou ceny, uvedeny v procentech, vztaženy k roku 2001.

Obrázek 12: Vývoj ceny tepla společnosti Teplo Bruntál a.s. v % (rok 2001 = 100%).

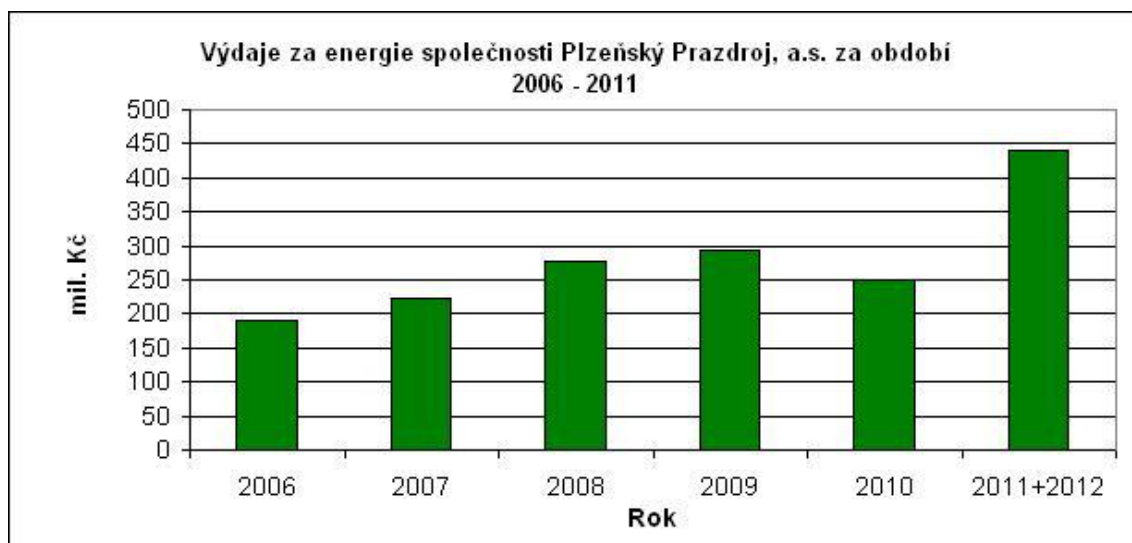

Zdroj: [39]

Plzeňský Prazdroj, a.s.

Plzeňský Prazdroj, a.s. je známý výrobou piva, které exportuje do celého světa. Pivo se vaří ve čtyřech pivovarech, a to v Plzni - v Plzeňském Prazdroji a Gambrinusu, v nošovickém Radegastu a v pivovaru ve Velkých Popovicích.

Obrázek 13: Výdaje za energie společnosti Plzeňský Prazdroj, a.s. za období 2006 – 2012 (v mil. Kč)

Zdroj: [62]

Spotřeba energie společnosti Plzeňský Prazdroj, a.s. vzrostla ztelně mezi roky 2007 a 2008, a to pravděpodobně nárůstem cen energií vlivem zavedení ekologických daní. Rok 2010 znamenal pokles výdajů za energie, ale také pokles tržeb. Značné jsou i náklady na restrukturalizaci podniku.

V roce 2011 a 2012 prudce stouply výdaje za energie a skokově vzrostly taktéž tržby. Tento údaj je však zkreslen, jelikož pivovar zveřejnil účetní závěrku za 24 měsíců, tj. za roky 2011 a 2012 společně.

S přihlédnutím k tržbám společnosti Plzeňský Prazdroj, a.s. si však nemyslím, že by zavedení ekologických daní mělo zásadní dopad na fungování podniku.

3.3.2 Chov zoologických zvířat

Chov zoologických zvířat jsem si vybral proto, že je velice ekonomicky a energeticky náročný, a to zejména z důvodu velkých nákladů na osvětlení budov, pavilonů a informačních tabulí, nákladů na vytápění, atd. Díky tomu ovšem můžeme z klíčových číselných údajů zřetelně vidět vývoj spotřeby elektřiny dle jednotlivých let. Z

podrobných výkazů jednotlivých let zoologických zahrad v Plzni, Liberci a Dvoře Králové jsem mohl tyto údaje o spotřebě elektřiny přehledně zpracovat a vložit do tabulky a následně vytvořit sloupcové grafy. K těm jsem potom dodal komentář o vývoji výdajů na energie v jednotlivých letech.

Dle klasifikace OKEČ je chov zoologických zvířat zařazený do sekce zemědělství, myslivost a lesnictví, subsekce zemědělství, myslivost a související činnosti.

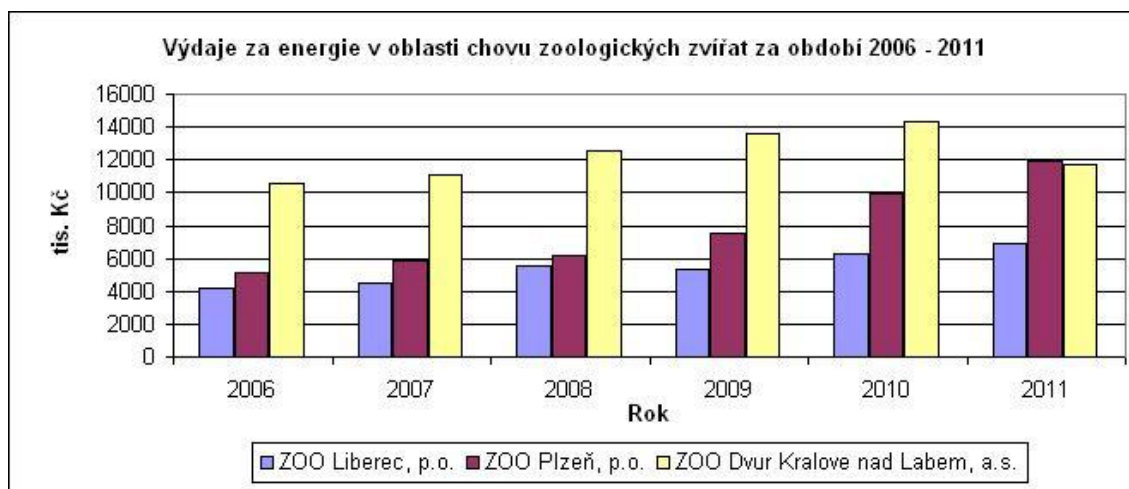
Pro srovnání jsem si vybral ZOO Dvůr Králové, a.s. a dále Zoologická zahrada Liberec a Zoologickou a botanickou zahradu Plzeň, které jsou sice příspěvkovými organizacemi, ale jsou vhodné pro ilustraci dopadů ekologických daní.

Zoologická zahrada Liberec patří se svojí téměř stoletou historií mezi nejstarší zoologické zahrady v České republice. Známa je především díky chovu bílých tygrů.

ZOO Dvůr Králové vznikla v roce 1946, a to na ploše pouhých 6,5 ha. Později došlo k jejímu rozšíření na 28 ha, jelikož v 60. a 70. letech byla dovezena zvířata z expedic z Afriky. Od roku 1989 funguje v této ZOO jedinečná africké safari pro veřejnost. [63]

Plzeňská zoologická a botanická zahrada má velice pestrou historii. Asi největší zajímavostí je, že byla původně vybudována na jiném místě, než stojí dnes. Dala by se označit po liberecké zoologické zahradě za druhou ZOO v tehdejší Československu, neboť ZOO Praha vznikla až 5 let poté. V posledním desetiletí došlo ke značnému rozšíření zoologické zahrady, z původních 3ha o dalších 21ha, a tento prostor je dnes beze zbytku využit. [64]

Obrázek 14: Výdaje na energie v oblasti chovu zoologických zvířat za období 2006-2011 (v tis. Kč)

Zdroj: [63], [64], [65], vlastní zpracování

V letech 2006 a 2008 se ceny energií Zoologické zahrada Liberec držely lehce nad úrovní 4 mil. Kč, rok 2008 pak znamenal zvýšení výdajů za energie na cenu 5,3 mil. Kč. Tento nárůst je největším nárůstem energií za sledované období způsobeným zavedením ekologických daní a zvýšením snížené sazby DPH a představuje nárůst výdajů na energii o 22,43% v roce 2008 oproti roku 2007.

Náklady na energie ZOO Dvůr Králové a.s. rostly od roku 2006 do roku 2010. Největší rozdíl v nárůstu výdajů byl mezi roky 2007 a 2008, a to o 13,15%. V roce 2011 byly náklady na energie sníženy o 17,89%, zejména v díky včasnému nakoupení levné energie, odstranění poruchy vedení a vlivem příznivějšího počasí.[63]

V případě Zoologické zahrady Plzeň je do roku 2008 možné vidět mírný meziroční růst výdajů na energie, od roku 2009 již můžeme pozorovat strmější meziroční zvýšení výdajů, a to o 20 – 30%. To může být způsobeno vedle růstu cen energií i vyšší energetickou náročností, větším počtem chovaných zvířat, atd.

Na základě dostupných grafů a mé analýzy je patrný dopad ekologických daní a následné zvýšení výdajů za energie. Ty se zvyšují meziročně. Největší meziroční nárůst lze sledovat v období mezi roky 2007 a 2008, tedy v době zavedení ekologických

daní.

3.3.3 Doprava

Dopravní podniky Jablonce a Liberce, Děčína a Karlových Varů jsem si vybral pro jejich přehledné zpracování výkazů zisku a ztráty dle justice.cz a přehledných výkazů, které obsahují výdaje za energie dle jednotlivých let. Tato data byla dobře zpracovatelná a lze z nich v této kapitole vycházet.

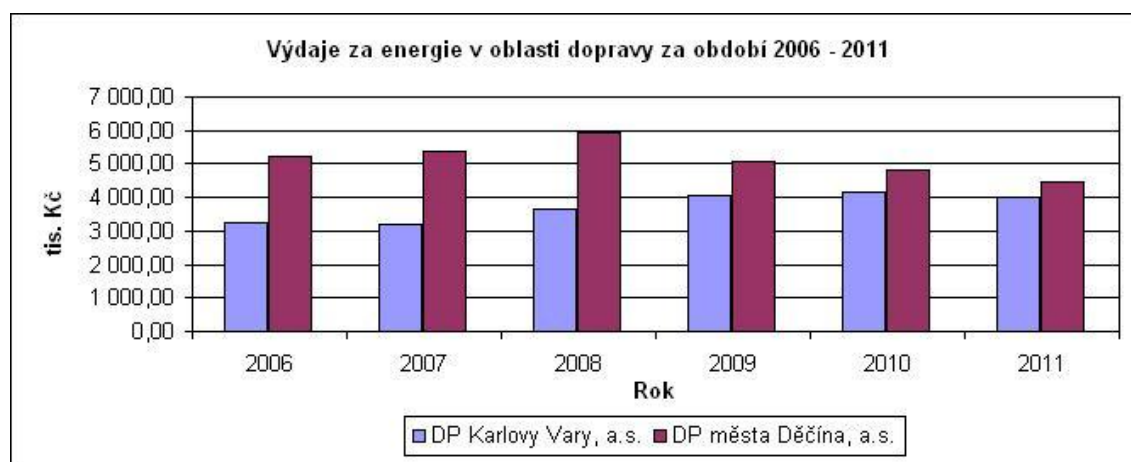
Dopravní Podnik Liberec a Jablonec nad Nisou, a.s.

Dle výročních zpráv dopravního podniku Jablonec a Liberec jsou dostupné údaje samostatně za energie v letech let 2006, 2007, 2010, a 2011. V letech 2008 a 2009 byla výroční zpráva sestavována jiným způsobem; jsou dostupné pouze údaje energie a materiál, a nebylo tedy možné sestavit přehledný graf. Lze však předpokládat, že se výdaje na energii se pohybovaly v rozmezí 4% až 6%. [40]

Dopravní Podnik Děčín, a.s. a Dopravní Podnik Karlovy Vary a.s.

Výdaje Dopravního Podniku Děčín, a.s. a Dopravního Podniku Karlovy Vary, a.s. dokládá následující obrázek.

Obrázek 15: Výdaje za energie v oblasti dopravy za období 2006 – 2011 (v tis. Kč)

Zdoj: [41], [42], vlastní zpracování

Na základě zjištěných dat z dopravních podniků měst Děčína, Karlových Varů a dopravního podniku Jablonce a Liberce lze konstatovat, že na tyto podniky neměly ekologické daně zásadní vliv. V případě Děčína a Karlových Varů je můžeme sice sledovat nárůst v cenách energií mezi roky 2007 a 2008, v dalších letech je však tento nárůst již nižší; v případě Karlových Varů se jedná dokonce o pokles energie.

3.3.4 Zemědělství

Pro analýzu dopadů ekologických daní na zemědělský sektor jsem si vybral podniky Reprogen, a.s., Agronea a.s. Polička, a Agro Staňkov, a.s. Jedná se o podobně velké podniky s počtem zaměstnanců v rozmezí 100 -199 pracovníků.

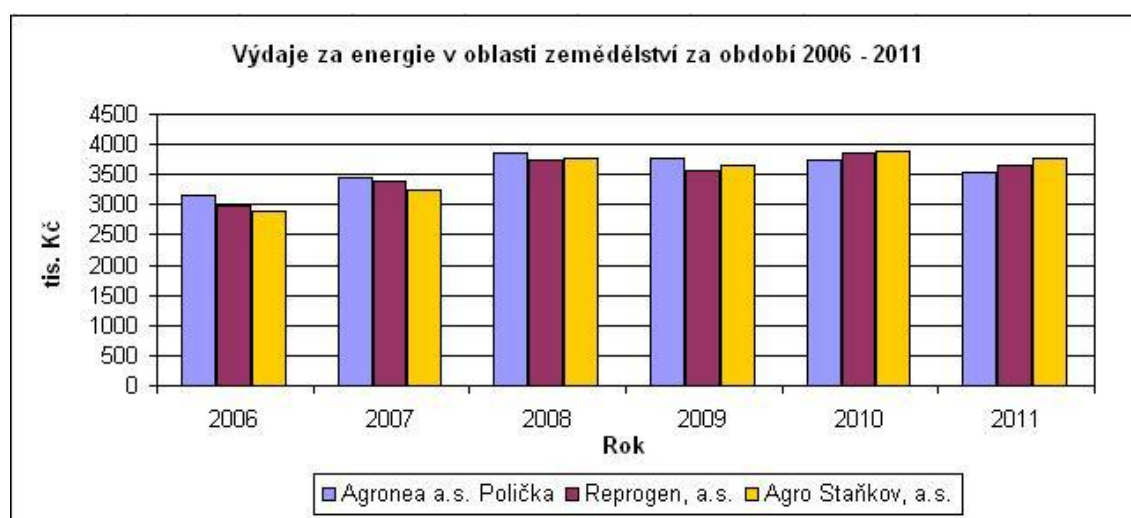
Společnost Reprogen, a.s. působí na českém trhu od roku 1992 a sídlí v okrese Tábor

v jižních Čechách. Společnost v minulosti prošla rozsáhlou restrukturalizací a zúžila pole své působnosti, v posledních letech se zabývá především chovem skotu. [68]

Společnost Agronea a.s. Polička se zabývá živočišnou a rostlinnou výrobou, prodejem náhradních dílů a potřeb pro chov dobytka a servisem, montáží a prodejem dojíren a strojního zařízení. [67]

Agro Staňkov, a.s. je zapsáno v obchodní rejstříku od roku 1975 a mezi jeho podnikatelské činnosti patří výroba osiv a sadby, úprava, prodej a zpracování vlastní produkce zemědělské výroby. [66]

Obrázek 16: Výdaje na energii v oblasti zemědělství za období 2006 – 2011 (v tis. Kč)

Zdroj: [66], [67], [68], vlastní zpracování

Výrazné zvýšení spotřeby energie je nejvíce znát u společnosti Reprogen, a.s. meziročně v letech 2007 a 2008, dále má spotřeba energie spíše kolísavou tendenci. Nárůst mezi lety 2007 a 2008 může být skutečně způsoben zavedením ekologických daní, jelikož v následujících letech lze situaci na základě pohybu výdajů za energii mezi 3,5 mil. Kč a 4 mil. Kč lze hodnotit jako vyrovnanou.

Obdobně jsou na tom i firmy Agronea a.s. Polička, a Agro Staňkov, a.s. Zde můžeme také pozorovat největší nárůst výdajů za energie mezi roky 2007 a 2008. V následných letech mají již tyto výdaje kolísavou tendenci. Lze tedy usuzovat, že se zavedení ekologické daně podniky přizpůsobily bez větších problémů.

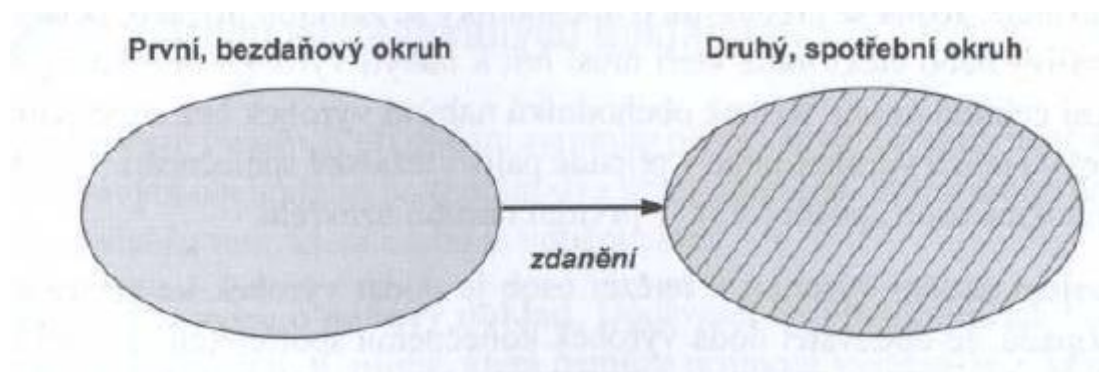
4 Návrh možností zkvalitnění výběru ekologických daní

V této kapitole je stručně shrnut dosavadní princip výběru ekologických daní a následně jsou zde popsány nástroje pro zefektivnění jejich výběru, konkrétně v úpravě současného systému výběru daní, úprava spotřebních daní v rámci zachování výnosové neutrality a návrhy pro zavedení nových daní.

4.1 Současný stav

Systém výběru ekologických daní lze stručně shrnout do dvou okruhů - bezdaňového a spotřebního. V bezdaňovém okruhu se pohybují dodavatelé, konkrétně výrobci, společnosti zabývající se těžbou a obchodníci se zemním plynem, elektřinou nebo paliv²⁰. Schéma je znázorněno na následujícím obrázku. [10, s. 279]

Obrázek 17: Jednoduchý mechanismus výběru ekologických daní.

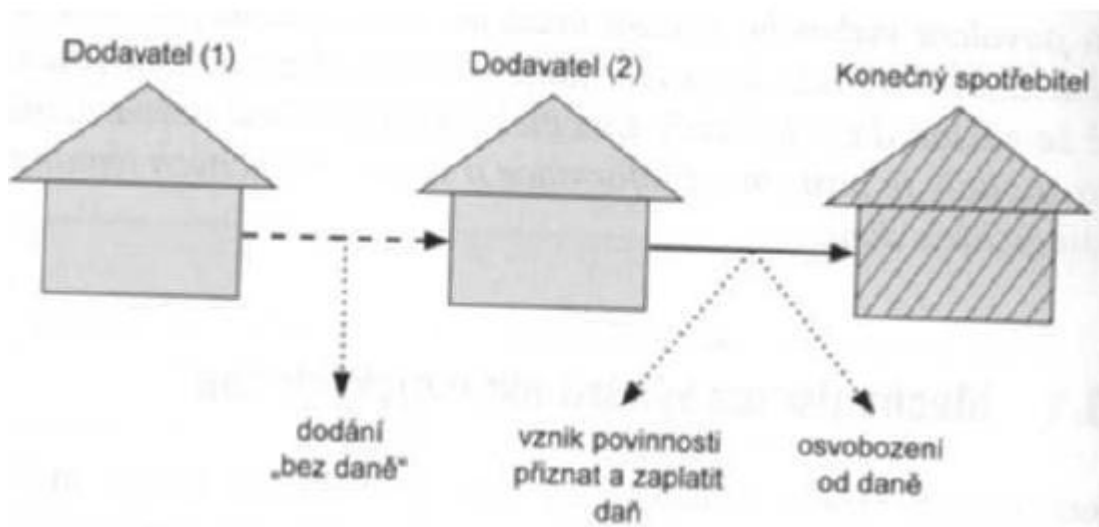

Zdroj: [10, s. 279]

Cílem tohoto postupu je dodání výrobku ke konečné spotřebě. Jedná se o přechod z bezdaňového okruhu do okruhu daňového. Dodavatel musí v této situaci podle účelu dodání výrobku výrobek buď zdanit, anebo ho od daně osvobodit. To záleží na účelu dodání výrobku. Situaci podrobněji dokládá následující obrázek. [10, s. 280]

²⁰ Tito obchodníci musejí mít povolení k nabytí výrobku bez daně od celního úřadu.

Obrázek 18: Podrobné schéma mechanismus výběru ekologických daní.

Zdroj: [10, s. 280]

Při pohybu mezi konečnými spotřebiteli v zemi dodání už nedochází k dalšímu zdanění. O něco složitější je případ, je-li každý ze spotřebitelů z jiné země, ať už z EU nebo ze třetí země. Může se stát, že bude výrobek zdaněn v obou státech bez nároku na vrácení daně. [10, s. 279]

4.2 Administrativní zjednodušení

Zjednodušením administrativy lze kromě času ušetřit také peníze státního rozpočtu za mzdy zaměstnanců státní správy. Nástrojů pro zjednodušení se nabízí hned několik.

4.2.1 Omezení bezdaňového okruhu

První z variant, jak vyřešit zjednodušení administrativy, je omezit bezdaňový okruh. Samotné osvobození od daně a povolení k nabytí bez daně představuje značnou složitost. Zpřísněním podmínek pro osvobození od daně by se zredukoval počet takto udělených výjimek a zvýšil by se výnos z ekologických daní.

Právě přílišné množství výjimek a osvobození v zákoně je pak možný důvod, jak uvádí Ekins a Speck [1, s. 137], proč nejsou tak znatelné dopady ekologické reformy, a to zejména v průmyslu. Přísnější podmínky pro tato opatření by přiměly výrobce k přechodu na méně škodlivou výrobu. Povolení k nabytí bez daně by bylo rovněž třeba přísněji kontrolovat, aby nedocházelo k daňovým únikům.

4.2.2 Zrušení bezdaňového okruhu

Vyloučení bezdaňového okruhu ze systému výběru ekologických daní by znamenalo značné zjednodušení a větší transparentnost výroby, obchodu a distribuce plynu, elektřiny a pevných paliv. V praxi by ekologickou daň zaplatil výrobce, v případě nákupu ze zahraničí distributor v okamžiku nákupu. Nedocházelo by tím k daňovým únikům a byl by značně usnadněn i výběr ekologických daní.

4.2.3 Převedená daňová povinnost na spotřebitele

Převedením daňové povinnosti na spotřebitele a konečné odběratele by bylo možné částečně ulevit podnikům od mnohdy nadměrné daňové povinnosti, a tím by se zjednodušil také výrobní proces.

Úleva pro podniky by však znamenala značné zvýšení nákladů u odběratelů a především domácností. Řešení se nachází v úlevách na jiných daních. V případě domácností by bylo možné především snížit spotřební daně. Dle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních §1 odst. 2 se jedná konkrétně o tyto daně:

- „a) daň z minerálních olejů,*
- b) daň z lihu,*
- c) daň z piva,*
- d) daň z vína a meziproduktů a*
- e) daň z tabákových výrobků.“ [54, §1, (2) písm. a) až e)]*

Touto kompenzací by bylo možné docílit stejné výše odvodu daní do státního rozpočtu, ovšem s výsledkem výrazného ušetření životního prostředí díky omezení emisí škodlivin do ovzduší, vod a půdy.

Dále by se snížení spotřební daně mohlo týkat i benzínu; ten by se tak zlevnil o několik korun na litr, což by mohlo mít pozitivní vliv zejména na veřejnou dopravu a soukromé přepravce.

Konkrétní číselné hodnoty lze vypočítat a dále poměrnou částkou snížit spotřební daně dle jejich výše odvedené do státního rozpočtu.

Energie dodávaná do domácností je osvobozena od placení ekologické daně, proto by se převedená daňová povinnost na spotřebitele promítla jen do energeticky náročných výrobků a pro podniky spotřebovávající plyn, elektřinu a pevná paliva při výrobě.

Výrobek by musel být zdražen právě o rozdíl, ze kterého by se ekologická daň platila. Daň by zaplatil spotřebitel za výrobek a prodejce by ji odvedl do státního rozpočtu. Pro podniky by to znamenalo značné zjednodušení, ohled však musíme brát i na životní prostředí. Bude-li daň odvádět spotřebitel, náklady podniků tím klesnou a nebude je tedy nic nutit snižovat emise škodlivin do přírody. Převedení daňové povinnosti na spotřebitele by tedy mělo být krokem usnadňujícím přechod na modernější technologie, nikoliv pouze snížením nákladů bez dalšího řešení této problematiky.

Optimálním řešením by podle mého názoru bylo zpřísnit podmínky pro udělování výjimek osvobození od placení daně a nabývání bez daně, zvýšit tím výnos do státního rozpočtu a následně zainteresovat do výběru ekologických daní spotřebitele. Za mého předpokladu by došlo ke zvýšení cen plynu, elektřiny a pevných paliv a dále výrobků vyrobených v podnicích, které by nesplňovaly současné podmínky pro udělení osvobození od daně nebo nabývání bez daně. V rámci zachování výnosové neutrality by ve stejné chvíli došlo ke snížení některých spotřebních daní (viz. níže).

4.3 Zachování výnosové neutrality – spotřební daně

V rámci zachování výnosové neutrality ekologických daní se v této kapitole budu zabývat snížením spotřebních daní a jejich dopady na spotřebitele, podniky a životní prostředí. Zdrojem údaje pro snížení spotřebních daní je výnos z ekologických daní za rok 2012 ve výši 3,06 mld. Kč.[26]

4.3.1 Snížení spotřební daně z lihu

Při výpočtu snížení spotřební daně z lihu jsem vycházel z dat celní správy za rok 2012 [64]. Podle jednotlivých kódů nomenklatury jsem spočítal celkový objem hektolitrů, za který byly jednotlivé daně vybrány. Snížením vybrané celkové částky o ekologické daně jsem následně spočítal, o kolik by se mohla spotřební daň snížit a o kolik by celkově klesla cena jedné láhve lihoviny. Údaje jsem pro jednoduchost počítal bez číselných hodnot vyměřených na nárok vrácení daně. Podrobný přehled kódů nomenklatur, se kterým jsem pracoval, je uveden v příloze G.

Tabulka 2 zobrazuje výši vybraných spotřebních daní dle jednotlivých kódů nomenklatury za rok 2012. Tato data jsem dle sazby za hektolitr přepočítal pro lepší zpracování na celkový objem, ze kterého byla daň vybírána.

Tabulka 2: Celková vyměřená daň dle jednotlivých kódů nomenklatury za rok 2012 a přepočet na hektolitry (údaje v Kč)

Výpočet hl dle kódů nomenklatury	číslo výrobku 220710	číslo výrobku 220810	číslo výrobku 220820
Daň celkem (Kč)	64 197 105	5 557 138 905	389 220 832
sazba daně (Kč/hl)	28 500	28 500	14 300
objem (hl)	2 252,30	194 987,33	27 218,24

Zdroj: [46], vlastní zpracování

Celkem byla vyměřena daň 6 010 556 842 Kč (bez daně vyměřené při dovozu ze třetích zemí), tedy částka lehce přesahující 6 mld. Kč. Největší položkou byl s více jak 5,5 mld. Kč objem lihu spadající do kódu nomenklatury 220810. Na ekologických daních bylo za rok 2012 vybráno 3,06 mld. Kč.

Spotřební daň z lihu by bylo možné v krajním případě zcela zrušit a tím zlevnit

lihoviny. Číselně vyjádřeno by například láhev 0,5 l lihoviny o obsahu etanolu 42% mohla stát celkem o 59,85 Kč (tedy skoro o 60 Kč) méně, než je tomu dosud. K tomu slouží jednoduchý výpočet $0,5 \text{ l} \times 0,42 \times 285 = 59,85 \text{ Kč}$. [45]

V případě lihu v ovocných destilátech z pěstitelského pálení by následně láhev 0,5 l lihoviny o obsahu alkoholu 42% mohla stát celkem o 30 Kč méně, než je tomu dosud. K tomu opět poslouží jednoduchý výpočet $0,5 \text{ l} \times 0,42 \times 143 = 30,03 \text{ Kč}$. [45]

Toto řešení je až příliš benevolentní, jelikož snížení spotřební daně s sebou může nést četné problémy. Snížení cen alkoholu může mít zaprvé za následek snížení jeho cen v restauračních zařízeních, což může znamenat také prudký nárůst konzumace alkoholu mladistvými. Došlo by zcela jistě i ke snížení příjmu státního rozpočtu. Dále zde hrozí možnost rapidního nárůstu lidí závislých na alkoholu a vyšších státních výdajů na jejich léčbu, operace, prevenci, atd. V důsledku by tak toto řešení mohlo mít více dopadů negativních než pozitivních. Osobně bych viděl řešení v částečném snížení spotřební daně, například o 50%, což už by z výše uvedeného příkladu znamenalo snížení ceny přibližně o 30 Kč, respektive 15 Kč na jednu láhev alkoholu. Z příjmu z ekologických daní by tak zlevnění lihovin odčerpalo přibližně 3 mld. Kč.

4.3.2 Snížení spotřební daně z pohonných hmot

Další variantou je snížení spotřební daně z pohonných hmot (PHM), která tvoří největší položku výběru spotřebních daní z minerálních olejů. Snížení spotřební daně při výběru PHM o celou částku vybranou z ekologických daní 3,06 mld. Kč, tedy z 81,433 mld. Kč o přibližně 3,76% na 78,373 mld. Kč, by znamenalo i celkové snížení cen pohonných hmot. [46]

Dle průměrných cen benzínu (36,50 Kč/l) a nafty (35,90 Kč/l) je litr paliva zatížen spotřební daní ve výši 12,84 Kč v případě benzínu a 10,95 Kč v případě nafty [47]. Přibližné snížení spotřební daně o 3,76% by znamenalo snížení ceny za litr benzínu o 0,50 Kč, u litru nafty přibližně o 0,41 Kč. Výsledná cena benzínu by při těchto podmínkách mohla být 36 Kč/l za benzín a 35,50 Kč/l za naftu. V tomto výpočtu vycházím z předpokladu stejného množství prodaného benzínu a nafty.

Osobně si myslím, že nelze použít všechn příjem z ekologických daní na snížení spotřební daně z pohonných hmot, které do značné míry také znečišťují ovzduší. Tuto úvahu by již bylo potřeba podrobněji rozebrat, aby nenastala situace, v níž bude docházet k ještě většímu znečišťování.

Snížení cen by mohlo mít pozitivní dopad především na dopravce, a to na veřejnou dopravu, silniční dopravu a následně i na ceny výrobků a surovin pro výrobu, které jsou převáženy nákladní dopravou po silnici. Otázkou je míra znečištění životního prostředí v důsledku poklesu cen pohonných hmot a tím růstu jejich poptávky. Dalším problémem by v případě snížení ceny pohonných hmot mohly být přetížení dopravy, přílišná vytíženost měst, kolony na silnicích a dálnicích, atd. Přihlédneme-li navíc k dopadům na znečišťování ovzduší, byl by výsledný efekt z hlediska životního prostředí spíše negativní.

Ceny pohonných hmot by ovšem nebylo potřeba nijak snižovat, stačilo by pouze snížit spotřební daň, a tuto sníženou částku nahradit daní ekologickou. Snížil by se tím příjem spotřebních daní do státního rozpočtu. Na druhou stranu by se navýšil výnos z ekologických daní, který by se pak mohl použít pro jiné účely v rámci výnosové neutrality.

Z hlediska ekologických daní by výše uvedené řešení mělo podle mého názoru smysl. Na druhou stranu by to však mohlo znamenat menší příjem do Státního fondu dopravní infrastruktury²¹.

4.3.3 Snížení spotřební daně z piva, vína a meziproductů

Snížením spotřebních daní z piva, vína a meziproductů jsem se příliš podrobně nezabýval, neboť toto snížení by podle mého názoru nemělo žádný větší smysl. Výše spotřební daně u piva, vína a meziproductů není tak zásadní jako u pohonných hmot a lihu. Snížením spotřební daně z piva by se snížila jeho cena o 0,16 Kč až 0,32 Kč na litru piva, v přepočtu na běžnou míru půllitru by to znamenalo snížení o 0,08 Kč

²¹ Tam plyne 9,1% výnosu ze spotřební daně z minerálních olejů. [8, s. 90]

až 0,16 Kč [54, § 85]. V případě vína by celkové zlevnění²² na 1 l bylo přibližně o 23,40 Kč.

4.3.4 Snížení spotřební daně na cigarety

V mých návrzích jsem nepočítal se snížením spotřební daně na cigarety, neboť ty dle mého názoru škodí vedle ovzduší také lidskému zdraví. Snížením spotřební daně by bylo docíleno jen větší poptávky po cigaretách, rapidního nárůstu mladistvých kuřáků, jejichž počet je již v současné době dost vysoký. Výsledný efekt by byl v tomto případě naprosto nulový. V současné době je velmi vysoké už samotné vynakládání finančních prostředků na nemoci spojené s kouřením.

4.3.5 Zhodnocení snížení spotřebních daní

Myslím si, že nejefektivnějším způsobem snížení spotřebních daní jsou daň z lihu a daň z pohonných hmot, které by alespoň částečně by ulevily dopravcům, domácnostem, a v případě daně z lihu taktéž výrobcům a prodejcům, čímž by se mohly navíc ušetřit finanční prostředky na kontroly nezávadnosti alkoholu.

Úplné zrušení spotřební daně by v mělo v obou případech podle mého názoru spíše negativní dopady, je zde ale prostor pro částeční zlevnění, které by bylo užitečné a efektivní.

4.4 Zavedení nových daní do stávajícího systému

Zavedením nových daní do stávajícího systému ekologických daní by se značně ulevilo životnímu prostředí. Při popisu nových daní jsem se inspiroval v Nizozemku, Německu a Dánsku. V těchto zemích je spektrum ekologických daní oproti České republice širší. To je také způsobeno také tím, že jsou v tuzemsku z odpadu, znečišťujících vod a emisí

²² Mimo tichá vína, u kterých je sazba 0Kč/hl. [54, §96]

škodlivin do ovzduší v mnoha případech vybírány pouze poplatky, a nejsou tedy zahrnuty pod ekologické daně.

Zabýval jsem se jen těmi daněmi, které jsou podle mého názoru nejzásadnější, jelikož by je bylo možné prosadit do české legislativy, a jež by měly šanci na prosazení a dodržování. Navýšením příjmu z ekologických daní do státního rozpočtu by pak bylo možné lépe financovat stávající oblasti v rámci výnosové neutrality, případně tyto oblasti rozšířit o snížení daní jiných.

4.4.1 Ekologická daň při přepisu vozidla

Od roku 2009 je v ČR zavedena takzvaná ekologická daň z automobilů dle dodatku z roku 2009 v zákoně č. 185/2001 Sb., o odpadech, § 37e. Ta měla za cíl omladit vozový park v České republice. Ekologická daň tak dopadá především na vozidla roku výroby 1992 a starší, která se tímto stávají prakticky neprodejnými. Poplatek se pohybuje obvykle mezi 3 000 Kč až 10 000 Kč. [52, §37e]

Tato daň se však míjí účinkem ještě z jednoho důvodu, a tím jsou držitelé průkazu ZTP kteří jsou od této daně osvobozeni. Bohužel je tento postup snadno zneužitelný, jelikož lze najít osobu se ZTP, která si na sebe auto koupí a daň neplatí. Automobil je pak převeden na následného majitele. Převod auta na majitele ZTP a následně na osobu, která si osobní automobil chtěla skutečně pořídit, je obvykle zpoplatněn částkou jednoho až dvou tisíc korun. Tento postup není sice etický, zároveň však není nelegální. Majitel ZTP však nesmí vlastnit žádné vozidlo a musí být způsobilý k řízení motorových vozidel. Ale ani to zřejmě není překážkou k vyhýbání se dani z osobních automobilů. [52, §37e]

Ekologická daň placená za osobní automobily již funguje, ale je potřeba ji značně zpřísnit a zefektivnit. Myslím si tedy, že by každý kupec osobního vozidla měl platit tuto daň, a to včetně držitelů ZTP, kterým by byla daň po čase užívání automobilu vrácena. V jejich případě by se tedy jednalo o vratnou zálohu. Pokud by tato doba nebyla dodržena a jednalo by se o prokazatelné obcházení zákona, pak by byla tato skutečnost pokutována jako přestupek. To by zabránilo machinacím, obcházení zákona a neplacení této daně, nebo by je alespoň značně omezilo.

4.4.2 Obalová daň

V úvodu této podkapitoly se budu zabývat problematikou PET lahví, především jejich zálohováním a následně pak problematikou obalové daně.

Otázka, zda v České republice zálohovat či nezálohovat PET lahve, byla v minulých letech velmi diskutovaná. Zálohování však nakonec prosazeno nebylo. Čeští zákonodárci za jejich zavedením viděli bohužel pouze problémy a nikoli přínos pro životního prostředí. V Německu tento princip funguje úspěšně již několik let. Při zakoupení nápoje v PET lahvi platí spotřebitel vyšší cenu, v níž je započítána záloha. Stejně tak je tomu u nás v případě zálohovaných skleněných lahví. [48]

Je-li obava, že se do ČR budou dovážet lahve pouze za účelem inkasování vratných záloh, tak podle mého názoru není problém tuto situaci vyřešit vrácením lahví oproti peněžnímu poukazu na další nákup, podobně, jako je tomu v současné době u zálohovaných skleněných lahví. Případně by nebylo natolik složité vytvořit ve spolupráci s obchodními řetězci sběrná místa, kam by se PET lahve mohly odevzdávat společně s účtenkami z obchodů.

Kromě Německa funguje zálohování PET lahví ještě ve Švédsku a Dánsku, kde se tato cesta přes počáteční odpor ukázala jako efektivní bez vážnějšího ekonomického dopadu [48].

Je potřeba motivovat spotřebitele, aby se chovali šetrně k životnímu prostředí, ale totéž je potřeba udělat také u podniků. Ekologickou daní by bylo možné také zatížit určité množství vyrobených PET lahví a objem vyrobených obalů, a donutit tím výrobce, aby obaly recyklovali a z nich vyráběli PET lahve nové. Stát by například osvobodil od daně výrobu obalů z recyklovaného materiálu nebo tuto daň alespoň značně snížil. Předmět daně by mohl být stanoven například na počet vyrobených PET lahví, případně objem PET lahví měřený v kilogramech nebo tunách. Sazba daně v korunách by se mohla vztahovat na kila či tuny, případně na tisíce vyrobených kusů.

Snížení počtu PET lahví, a tím i ušetření životního prostředí lze ovšem také docílit pitím kohoutkové vody, případně vyráběním a používáním tzv. biolahví, které se v přírodě rozloží nejdéle za 5 let. [49]

Snížení množství obalů lze docílit jejich zpoplatněním. Řada podniků již přešla k výrobě recyklovatelných papírových obalů a tašek, které jsou šetrnější k přírodě a méně energeticky náročné na výrobu.

4.4.3 Daň z odpadu

V české legislativě již tento zákon existuje, a to v zákoně č. 185/2001 Sb., o odpadech. Výnos z vybraných poplatků využívá kraj a Státní fond životního prostředí (dále jen SFŽP) pro investice do životního prostředí, zejména do odpadového hospodářství.

Zahrnutím těchto poplatků do ekologických daní by bylo možné lépe kontrolovat výši výběru na celostátní úrovni, výnos z ekologických daní by byl vyšší a v případě výnosové neutrality by mohly být použity tyto prostředky ke snížení daní jiných.

V řešení jsem se inspiroval v nizozemském modelu. Daňovým poplatníkem je vlastník firmy zpracovávající odpad. Účelem této daně je zredukovat počet skládek odpadů, odpady nejlépe recyklovat a případně zpracovávat ve spalovnách. Předmětem daně je odpad, který je dodáván do firem zabývajících se zpracováním odpadu nebo na smetiště. Sazba daně je 500 Kč na tunu odpadu. Od daně je osvobozen odpad, který je dovezen do spalovny odpadů. [50]

Nejlepším řešením by bylo podle mého názoru kromě poplatku odvádět ještě navíc ekologickou daň do státního rozpočtu. Znamenalo by to sice zvýšení cen svozu a likvidace odpadu, na druhou stranu však zvýšení výnosu z ekologických daní, který by byl dále využitelný. Mírnějším řešením by bylo poplatek snížit a sníženou část odvádět do státního rozpočtu jako ekologickou daň. Tímto by bylo docíleno dalšího zdražení a znevýhodnění ukládání odpadů. A zdražení by bylo zároveň motivací svážet odpad do spaloven a neukládat ho na skládky. Chybějící příjem by nemusel pro SFŽP být tolik zásadní, protože by byly finanční prostředky využity pro ekologické účely.

4.4.4 Daň z odpadních vod

Odpadní vody vypouštěné do jezer, řek, potoků a polí by měly podléhat dani. Tyto daně by byly vybírány na základě vytvořeného registru čistíren odpadních vod. Předmětem

daně by tedy byl objem vypouštěných škodlivin měřený v litrech. Sazby daně by se lišily dle druhu vypouštěných škodlivin, a to následovně:

- Dusičnany - 17 Kč za litr,
- fosfáty - 95 Kč za litr,
- organický materiál - 10 Kč za litr. [20]

Výši daní jsem pro jednoduchost vypočítal z dánského modelu a pro ilustraci ji přepočtl na české koruny na základně průměrné mzdy, která je v Dánsku řádově čtyřikrát vyšší [51]. Daně by byly vybírány ročně, případně čtvrtletně se zálohami a následným vyměřením doplatku či přeplatku na konci roku. Čističky odpadních vod by musely podléhat přísné kontrole a přísnému měření za určité období. Samozřejmostí by byla i revize měřících zařízení.

4.4.5 Daň z pesticidů

Pesticidy jsou látky, které se používají k hubení škodlivých organismů, a to především v oblasti zemědělství.

Účelem daně je zamezit a znevýhodnit jejich používání. Jednou z metod může být dle závažnosti znečištění ovzduší, vod a půdy ekologická daň v podobě procentní sazby z finální ceny výrobku. Tedy čím více pesticidů se spotřebuje na výrobu, tím dražší bude výrobek. Na trhu tak bude docíleno stanovení nejnižších cen u výrobků, na které bylo vynaloženo nejméně pesticidů.

Konkrétně by se předmět daně vztahoval na:

- Insekticidy²³,
- chemické výrobky pro dezinfekci půdy,
- herbicidy²⁴,
- chemické výrobky pro snížení růstu rostlin,
- chemické odpuzovače hmyzu a savců,

²³ Prostředky na hubení hmyzu [3]

²⁴ Prostředky hubící plevel [3]

- fungicidy²⁵,
- chemikálie pro ničení řas a organismů vytvářejících sliz v papírovině,
- přípravky odrazující krysy, myši, krtky a králíky,
- mikrobiologické pesticidy. [20]

Daňová sazba dle předmětu daně by byla následující:

- Výrobky spadající pod body 1 - 2: 30% z maloobchodní ceny, včetně spotřební daně a DPH,
- výrobky spadající pod body 3-5: 20% z maloobchodní ceny, včetně spotřební daně a DPH,
- výrobky spadající pod body 6-9: 10% z maloobchodní ceny, včetně spotřební daně a DPH. [20]

Relativní výhodu by v tomto případě měly země, v nichž by nebyla rostlinná výroba pomocí pesticidů postihována (zejména země mimo EU). Při dovozu do takovéto země by pak samozřejmě výše uvedená teze se závislostí množství pesticidů a ceny neplatila.

V případě výskytu takového případu by bylo nutné zavést clo, daň či poplatek za dovoz pro zachování nastaveného systému.

²⁵ Prostředky pro hubení houbových chorob a plísní [3]

5 Závěr

V teoretické části mé bakalářské práce byly ekologické daně charakterizovány a zhodnocena jejich efektivnost. Harmonizace daní a ekologická daňová reforma jsou zcela jistě dobrými kroky jak se aktivně snažit o ochranu životního prostředí a nenechat environmentální politiku v pozadí technologického rozvoje s rostoucí energetickou náročností. Zavedením ekologických daní v České republice zcela jistě znamená krok vpřed v rámci ochrany přírody nejen na našem území, ale i z hlediska celosvětového.

V analytické části byly zjištěny dopady na podniky dle jednotlivých vybraných odvětví chov zoologických zvířat, zemědělství, dopravy a průmyslu. Dopady na jednotlivé podniky byly znatelné. Ekonomické dopady ekologických daní jsou znatelné již po jejich zavedení v roce 2008. Nicméně ne natolik zásadní, aby z hlediska výdajů za energie způsobily zásadní ekonomické problémy. Nutno ale konstatovat, že za nárůstem cen energií nemusí být pouze samotné zavedení ekologické daňové reformy.

Návrhů pro zkvalitnění výběru ekologických daní je několik, ale především je nutné zpřísnit podmínky pro obchod s plynem, elektřinou a pevnými palivy, zjednoduší se tím administrativa a nebude docházet k daňovým únikům. Zavedení ekologických daní znamená dobrý krok k ochraně životního prostředí, je zde ale ještě prostor pro vylepšení. Především je nutné stávající daně rozšířit a snažit se ochránit životní prostředí v daleko větší míře, než je tomu dnes.

Ochrana životního prostředí by se měla stát pro politiky opět tématem k diskusi, avšak ekologické daně jsou poněkud zastíněny problémy zdánlivě důležitějšími, jakými jsou výše daně z přidané hodnoty, církevní restituce a boj s korupcí. Ovšem bez včasného a rychlého zefektivnění a analýzy již zavedených daní se totiž může v blízké budoucnosti stát, že bude na tyto reformy pozdě. Životní prostředí může být natolik nenávratně poničené, že už nebude co reformovat. Rostoucí státní výdaje na léčení vážných chorob způsobených z velké části znečištěním životního prostředí nutnost řešení tohoto problému ještě umocňují. Aby bylo možné zhodnotit efektivnost této reformy, bude třeba podrobnější analýzy s odstupem několika let, v níž se přesně ukáže dlouhodobější ekonomický a především ekologický dopad daní.

6 Seznam obrázků

Obrázek 1: Princip ekologické daňové reformy.

Obrázek 2: Očekávaný a reálný výnos ekologických daní za období 2008 – 2011 (v mil. Kč)

Obrázek 3: Výše výnosu z jednotlivých ekologických daní za období 2008 – 2012 (v mil. Kč)

Obrázek 4: Spotřeba zemního plynu v jednotlivých krajích v ČR v roce 2011 (tis. m³)

Obrázek 5: Počet zákazníků v jednotlivých krajích v roce 2011

Obrázek 6: Druhy paliv pro výrobu tepelné energie za rok 2010 v jednotlivých krajích (v %).

Obrázek 7: Nárůst průměrné předběžné ceny tepelné energie pro konečné spotřebitele (v Kč/GJ)

Obrázek 8: Vývoj výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její podíl na hrubé domácí spotřebě (v %)

Obrázek 9: Počet udělených licencí Energetickým regulačním úřadem ke dni 1.1.2013

Obrázek 10: Emise oxidu uhličitého dle sektorového členění v ČR v letech 1990–2010 (v Mt)

Obrázek 11: Vývoj cen tepla – objekt vč. DPH (v Kč/GJ)

Obrázek 12: Vývoj ceny tepla společnosti Teplo Bruntál a.s. v % (rok 2001 = 100%).

Obrázek 13: Výdaje za energie společnosti Plzeňský Prazdroj, a.s. za období 2006 – 2012 (v mil. Kč)

Obrázek 14: Výdaje na energie v oblasti chovu zoologických zvířat za období 2006–2011 (v tis. Kč)

Obrázek 15: Výdaje za energie v oblasti dopravy za období 2006 – 2011 (v tis. Kč)

Obrázek 16: Výdaje na energii v oblasti zemědělství za období 2006 – 2011 (v tis. Kč)

Obrázek 17: Jednoduchý mechanismus výběru ekologických daní.

Obrázek 18: Podrobné schéma mechanismus výběru ekologických daní.

7 Seznam tabulek

Tabulka 1: Spotřeba elektřiny brutto v hospodářských sektorech po krajích ČR v roce 2011 (v GWh)

Tabulka 2: Celková vyměřená daň dle jednotlivých kódů nomenklatury za rok 2012 a přepočet na hektolitry (údaje v Kč)

8 Seznam zkratek

CO ₂	Oxid uhličitý
ČR	Česká Republika
DP	Dopravní podnik
DPH	Daň z přidaná hodnoty
EDR	Ekologická daňová reforma
ES	Energetická soustava
EU	Evropská Unie
EUR	Euro (evropská měna)
GJ	Gigajoule
GWh	Gigawatthodina
IMF	Mezinárodním měnový fond
Kč	Koruna česká
Mt	Megatuna (milion tun)
MW	Megawatt
MWh	Megawatthodina
OKEČ	Odvětвовá klasifikace ekonomických činností
OECD	Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
SFŽP	Státní fond životního prostředí
ZTP	Zvlášť těžké postižení

9 Seznam zdrojů

Publikace, články

- [1] EKINS, Paul. SPECK, Stefan. *Environmental tax reform*. 1. vydání. New York: Oxford University Press Inc., 2011, 371 s., ISBN 978-0-19-958450-5.
- [2] HRUŠKA, Zdeněk.: Vliv dopadu ekologických daní na domácnosti v České republice. Mezinárodní Masarykova konference pro doktorandy a mladé vědecké pracovníky, Hradec Králové, 2011. ISBN 978-80-904877-7-2.
- [3] KLIMĚŠ, Lumír. *Slovník cizích slov*. 7. vyd., V SPN vyd. 2., rozš. a dopl. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 2005, 829 s. ISBN 80-723-5272-5.
- [4] KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie: úvod do problematiky*. 2. aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2009, 120 s., ISBN 978-80-7357-423-9.
- [5] KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. Praha: Wolters Kluwer, 2010, 276s., ISBN 978-80-7357-574-8.
- [6] NERUDOVIČ, Danuše. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie: daňové systémy všech 27 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace v EU se základními judikáty SD EU, včetně zapracování Lisabonské smlouvy a novelizací směrnice 2006/112/ES*. 4. aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2005, 235 s., Praktické ekonomické příručky. ISBN 80-735-7142-0.
- [7] NĚMCOVÁ, Petra. KOTECKÝ, Vojtěch. *Ekologická daňová reforma: impuls pro modernizaci ekonomiky*. Brno: Hnutí Duha, 2008, 40 s., ISBN 978-80-86834-25-2.
- [8] PAVLÁSEK, Vlastimil. HEJDUKOVÁ, Pavlína. *Veřejné finance a daně v České republice*. Plzeň: Nava, 2010, 215 s., ISBN 978-80-7211-360-6.
- [9] STEJSKAL, Jan. *Daňová teorie a politika II. díl*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2008, 215 s., ISBN 978-80-7395-146-7.
- [10] SVÁTKOVÁ, Slavomíra. *Spotřební a ekologické daně v České republice*. Praha: Wolters Kluwer, 2009, 300 s., ISBN 978-80-7357-443-7.
- [11] ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 27 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace v EU se základními judikáty SD EU, včetně zapracování Lisabonské smlouvy a novelizací směrnice 2006/112/ES*. 4. aktualiz. vyd., Praha: Linde, 2006, 352 s., ISBN 978-80-7201-799-7.
- [12] ŠIROKÝ, Jan. *Daňové teorie s praktickou aplikací*. Praha: C. H. Beck, 2008, 301 s., ISBN 978-80-7400-005-8.
- [13] VANČUROVÁ, Alena. LÁCHOVÁ, Lenka. VÍTKOVÁ, Jana. *Daňový systém ČR 2010*, 355 s., Praha: 1. VOX, 2010. ISBN 978-80-86324-86-9.
- [14] ÚZ č. 896 – Spotřební daně, ekologické daně. Ostrava: Sagit, 2012, 192 s., ISBN 978-80-7208-917-8.

Elektronické zdroje

- [15] ŠIROKÝ, Jan. Některé možné přístupy ke konstrukci ekologických daní a ekologizaci daňových soustav (s konkretizací na Českou republiku a vybrané další tranzitivní ekonomiky) [online]. Praha, 1997 [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://nb.vse.cz/~kubatova/ekologicke%20dane.htm>
- [16] *Energetický regulační úřad* [online]. Roční zpráva o dodávkách a spotřebách zemního plynu v plynárenské soustavě ČR za rok 2011, [cit. 2012-10-24]. Dostupné z: http://www.eru.cz/user_data/files/plyn/40_statistika/vyhodnoceni/Plyn%202011.pdf
- [17] *Energetický regulační úřad* [online]. Vyhodnocení cen tepelné energie k 1.1. 2011, [cit. 2012-10-26]. Dostupné z: http://www.eru.cz/user_data/files/Statistika%20teplo/vyhodnoceni%20cen/Vyhodnoceni%20cen%20TE%20k%201_1_2011.pdf
- [18] *Energetický regulační úřad* [online]. Roční zpráva o provozu ES ČR za rok 2011, [cit. 2012-10-28]. Dostupné z: http://www.eru.cz/user_data/files/statistika_elektro/rocni_zprava/2011/Rocni_zprava_ES_CR_FINAL.pdf
- [19] MEZ, Lutz. Ekologická daňová reforma – inovace environmentální politiky v mezinárodním srovnání. In *Cuni.cz* [online]. Berlín: Oddělení výzkumu environmentální politiky, 2002 [cit. 2012-10-30]. Dostupné z: <http://www.czp.cuni.cz/ekoreforma/KONFERENCE/FSV%201-11-2002/mez-cz.doc>
- [20] *Confederation Ficale Europeenne* [online]. Environmental taxes in Denmark. [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: <https://www.cfe-eutax.org/taxation/environmental-taxes/denmark>
- [21] BENEŠ, M. a kol. *Analýza koncepce ekologické daňové reformy* [online].s. 33. 3/2006 [cit. 2012-16-11]. Dostupné z: http://energie.tzb-info.cz/download.py?file=docu/predpisy/download/edr_analyza.pdf
- [22] *Celní správa ČR* [online]. Praha: Výroční zpráva, 2008, [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Stranky/vyrocnizpravy.aspx>
- [23] *Celní správa ČR* [online]. Praha: Výroční zpráva, 2009, [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Stranky/vyrocnizpravy.aspx>
- [24] *Celní správa ČR* [online]. Praha: Výroční zpráva, 2010, [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Stranky/vyrocnizpravy.aspx>
- [25] *Celní správa ČR* [online]. Praha: Výroční zpráva, 2011, [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Stranky/vyrocnizpravy.aspx>
- [26] *Celní správa ČR* [online]. Praha: Statistická data z oblastí výroby, dopravy a dovozu pevných paliv, zemního plynu a ostatních plynů a elektřiny, 2012, [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Stranky/ekodane.aspx>
- [27] *Centrum pro otázky životního prostředí, Univerzita Karlova v Praze*. [online]. Principy a harmonogram ekologické daňové reformy, Koncepce ekologické daňové reformy, 2007 [cit. 2012-11-20]. Dostupné z: http://www.czp.cuni.cz/ekoreforma/EDR/Koncepce_EDR-20070104.pdf
- [28] MATOUŠEK, Pavel. Harmonizace daňových systémů v EU a národní zájmy členských států EU [online]. Univerzita Palackého v Olomouci, [cit. 2012-11-21]. Dostupné z: http://www.upol.cz/uploads/media/JUDr._Matousek.pdf
- [29] CHMELÍK, Tomáš. DŘEVÍKOVSKÁ, Věra. Ekologizace daňové soustavy

- [online]. Praha, 2001 [2012-11-23]. Dostupné z: [http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/24079274C965CE00C1256FC800429AA9/\\$file/zp04.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/24079274C965CE00C1256FC800429AA9/$file/zp04.pdf)
- [30] *Energetický regulační úřad* [online]. Souhrnný přehled vydávání licencí pro podnikání v energetických odvětvích, 2013, Aktualizace 1.1.2013, [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: http://www.eru.cz/user_data/files/licence/info_o_drzitelich/prehled_13_01_01.pdf
- [31] *Český hydrometeorologický ústav* [online]. Emise skleníkových plynů, [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: <http://www.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/groc/gr11cz/kap12.html>
- [32] *Euroskop.cz* [online]. Podnikání bez bariér, [cit. 2013-02-23] Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/39/11914-podnikani_bez_barier_cela_publicace.pdf
- [33] *Patria online* [online]. Od ledna se budou emisní povolenky dražit, státu přitečou desítky miliard korun, [cit. 2013-02-03]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2229079/od-ledna-se-budou-emisni-povolenky-drazit-statu-pritecou-desitky-miliard-korun.html>
- [34] *Sokolovská uhelná* [online]. Emisní povolenky od ledna za peníze [cit 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.suas.cz/article/show/id/497>
- [35] *Tyden.cz* [online]. ČEZ: Zdražte emisní povolenky, nemotivují k inovacím, [cit. 2013-03-05]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/byznys/cesko/cez-zdraztemisni-povolenky-nemotivuji-k-inovacim_261356.html
- [36] *Euractiv.cz* [online]. Nízké ceny povolenek a nejistota ohledně regulací paralyzují elektrárny, tvrdí firmy, [cit. 2013-03-05]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energeticka-ucinnost/clanek/nizke-ceny-povolenek-a-nejistota-ohledne-regulaci-paralyzuj-elektrarensky-sektor-tvrdi-firmy-009758>
- [37] *Ekolist.cz* [online]. Chystaná uhlíková daň prodraží uhlí o polovinu, uvádí týdeník Ekonom, [cit. 2013-03-06]. Dostupné z: <http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/chystana-uhlikova-dan-podrazi-uhli-o-polovinu-uvadi-tydenik-ekonom>
- [38] *TEPLO BRUNTÁL a.s.* [online]. Daňová reforma a její dopady na teplárny, [cit. 2013-08-03]. Dostupné z: <http://www.teplobr.cz/clanek/danova-reforma-a-jeji-dopady-na-teplarenstvi>
- [39] *TEPLO BRUNTÁL a.s.* [online]. Výroční zpráva za rok 2010 TEPLO BRUNTÁL a.s., [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: http://www.teplobr.cz/docs/vyrocnizprava_2010.pdf
- [40] *Justice.cz* [online]. Sbírka listin Dopravní podnik měst Liberec a Jablonec nad Nisou. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl?subjektId=isor%3a102670&klic=3fliy4>
- [41] *Justice.cz* [online]. Sbírka listin Dopravní podnik Karlovy Vary [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl?subjektId=isor%3a237119&klic=8m53ej>
- [42] *Justice.cz* [online]. Sbírka listin Dopravní Podnik města Děčína [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl?subjektId=isor%3a102925&klic=3ggkea>
- [43] *Celní správa ČR* [online]. Daň z lihu (dle jednotlivých skupin). [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Lih_inkaso/2012_1%C3%ADh_vymer_SPD.pdf

- [44] *Businessinfo.cz* [online]. Pokyny k vyplnění daňového přiznání ke spotřební dani platné od 1.1. 2011. [cit. 2013-3-16]. Dostupné z: https://www.businessinfo.cz/files/archiv/formulare/cs_spd_pokyny_priznani_25540pgrc_vzor_14.pdf
- [45] *Celní správa ČR* [online]. <http://www.celnisprava.cz/cz/crceskebudejovice/aktuality/Stranky/zmena-sazeb-spotrebnich-dani.aspx>
- [46] *Celní správa ČR* [online]. Daň z minerálních olejů (dle jednotlivých skupin). [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: http://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/MO_inkaso/Vymer_SPD_MO_2012_SK_05.pdf
- [47] *Finance.cz* [online]. Spotřební daň u benzínu a nafty v EU. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/365970-spotrebni-dan-u-benzinu-a-nafty-v-eu/>
- [48] *Týden.cz* [online]. Vratné plechovky a PET lahve? Ministerstvo návrh pohřbilo, [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/vratne-plechovky-a-pet-lahve-ministerstvo-navrh-pohrbilo_215367.html
- [49] *Ceskatelevize.cz* [online]. Jak se neutopit v záplavě PET lahví? Pijte vodu z kohoutku, [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/168045-jak-se-neutopit-v-zaplave-pet-lahvi-pijte-vodu-z-kohoutku/>
- [50] *Confederation Ficale Europeenne* [online]. Environmental taxes in The Nethertherlands. [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: <https://www.cfe-eutax.org/taxation/environmental-taxes/netherlands>
- [51] *Česká národní Banka* [online]. Kurzy devizového trhu, 2013, Aktualizace 23.3.2013, [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/financi_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.jsp

Právní předpisy České republiky

- [52] Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech
- [53] Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů
- [54] Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních
- [55] Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)
- [56] Zákon č. 695/2000 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů

Právní předpisy Slovenska

- [57] zákon č. 609/2007 Z. z., o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu v znení neskorších predpisov

Právní předpisy Evropské unie

- [58] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/77/ES ze dne 27. září 2001 o podpoře elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektřinou
- [59] Nařízení Komise (EU) č. 1006/2011 ze dne 27. září 2011, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, 2011 [cit. 10.10.2012]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:282:0001:0912:CS:PDF>

- [60] Směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny [online]. Úřední věstník Evropské unie, 2003 [cit 10.10.2012]. Dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:09:01:32003L0096:CS:PDF>
- [61] Směrnice Rady 2004/74/ES ze dne 29. dubna 2004, kterou se mění směrnice 2003/96/ES, pokud jde o možnost některých členských států uplatňovat u energetických produktů a elektřiny dočasné osvobození od daně nebo sníženou úroveň zdanění [online]. Úřední věstník Evropské unie, 2004 [cit 10.10.2012]. Dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:09:02:32004L0074:CS:PDF>

Ostatní zdroje

- [62] Interní materiály společnosti Plzeňský Prazdroj, a.s.
- [63] Interní materiály společnosti ZOO Dvůr Králové a.s.
- [64] Interní materiály společnosti Zoologická a botanická zahrada města Plzně, příspěvková organizace
- [65] Interní materiály společnosti Zoologická zahrada Liberec, příspěvková organizace
- [66] Interní materiály společnosti Agro Staňkov, a.s.
- [67] Interní materiály společnosti Agronea a.s. Polička
- [68] Interní materiály společnosti Reprogen, a.s.

10 Seznam příloh

Příloha A: Sazby daně ze zemního plynu v Kč/MWh spalného tepla dle jednotlivých období

Příloha B: Průměrné ceny tepelné energie pro konečné spotřebitele v letech 2007 až 2010 a k 1. 1. 2011 podle jednotlivých krajů

Příloha C: Výdaje na energie společnosti Plzeňský Prazdroj, a.s. v období 2006 – 2012 (v mil. Kč)

Příloha D: Výdaje za energie v oblasti chovu zoologických zvířat v období 2006 - 2012 (v tis. Kč)

Příloha E: Výdaje za energie v oblasti dopravy za období 2006 – 2012 (v tis. Kč)

Příloha F: Výdaje za energie v oblasti zemědělství za období 2006 – 2012 (v tis. Kč)

Příloha G: Označení jednotlivých kódů nomenklatury a příslušné sazby daně

Příloha A: Sazby daně ze zemního plynu v Kč/MWh spalného tepla dle jednotlivých období stanovených dle zákona č. 261/2007 Sb., část 45., §.6

Účel použití plynu ⁴⁸⁰	Sazba daně (v Kč/MWh spalného tepla) od:				
	1. 1. 2008	1. 1. 2012	1. 1. 2015	1. 1. 2018	1. 1. 2020
■ pohon motorů	0	34,20	68,40	136,80	264,80
■ blíže nespecifikované účely					
■ výroba tepla	30,60				
■ další specifické účely	30,60				

Zdroj: [10, s. 262]

Příloha B: Průměrné ceny tepelné energie pro konečné spotřebitele v letech 2007 až 2010 a k 1. 1. 2011 podle jednotlivých krajů (v Kč/GJ)

Kraj	2007	2008	2009	2010			k 1. 1. 2011			Rozdíl mezi cenami za r. 2007 a k 1.1.2011
	Průměrná výsledná cena tepelné energie	Průměrná výsledná cena tepelné energie	Průměrná výsledná cena tepelné energie	Průměrná výsledná cena tepelné energie	Podíl uhlí	Podíl ost. paliv	Průměrná předběžná cena tepelné energie	Podíl uhlí	Podíl ost. paliv	
	Kč/GJ	Kč/GJ	Kč/GJ	Kč/GJ	%	%	Kč/GJ	%	%	
Pardubický	321,39	377,22	383,38	390,99	71,3	28,7	404,64	71,42	28,6	83,25
Královohradecký	348,62	385,32	403,95	417,73	77,1	22,9	436,54	73,38	26,6	87,92
Plzeňský	380,04	439,32	457,86	450,61	49,6	50,4	458,59	45,45	54,5	78,56
Moravskoslezský	382,03	443,43	464,95	454,70	69,3	30,7	482,22	67,94	32,1	100,19
Vysočina	426,50	496,46	491,43	473,40	10,3	89,7	492,74	7,22	92,8	66,24
Ústecký	406,95	447,23	475,31	482,96	75,4	24,6	502,75	72,62	27,4	95,80
Středočeský	421,07	471,35	492,40	496,30	54,5	45,5	515,92	54,34	45,7	94,85
Karlovarský	423,85	480,50	502,40	498,96	50,8	49,2	531,61	61,80	38,2	107,76
Jihočeský	432,45	480,58	491,00	512,23	68,3	31,7	523,14	47,81	52,2	90,69
Praha	430,52	493,84	517,84	521,25	49,3	50,7	536,42	65,79	34,2	105,90
Olomoucký	433,19	503,14	538,28	526,59	54,2	45,8	537,59	53,46	46,5	104,40
Zlínský	449,98	508,16	536,52	539,37	45,2	54,8	551,11	37,50	62,5	101,13
Jihomoravský	474,18	574,63	601,77	575,28	4,2	95,8	580,33	4,40	95,6	106,15
Liberecký	515,77	590,45	615,67	587,19	3,9	96,1	607,28	4,47	95,5	91,52
Průměr ČR	413,81	474,20	494,33	491,73	54,7	45,3	509,15	53,32	46,7	95,34

Zdroj: [17]

Příloha C: Výdaje na energie společnosti Plzeňský Prazdroj, a.s. v období 2006 – 2012
(v mil. Kč)

Rok	Výdaje (mil. Kč)
2006	190,65
2007	222,19
2008	276,00
2009	294,27
2010	248,85
2011+2012	441,34

Zdroj: [62], vlastní zpracování

Příloha D: Výdaje na energie v oblasti chovu zoologických zvířat v období 2006 - 2012
(v tis. Kč)

Rok	Dvůr		
	Liberec	Králové	Plzeň
2006	4 199	10 530	5 088
2007	4 521	11 115	5 851
2008	5 535	12 577	6 169
2009	5 332	13 574	7 576
2010	6 270	14322	9 947
2011	6 914	11 760	11 963

Zdroj: [63], [64], [65], vlastní zpracování

Příloha E: Výdaje na energie v oblasti dopravy za období 2006 – 2012 (v tis. Kč)

Rok	Děčín	K. Vary
2006	5 214	3 254
2007	5 359	3 212
2008	5 928	3 654
2009	5 073	4 076
2010	4 810	4 138
2011	4 458	4 024

Zdroj: [41], [42], vlastní zpracování

Příloha F: Výdaje na energie v oblasti zemědělství za období 2006 – 2012 (v tis. Kč)

	Reprogen, a.s.	Agro Staňkov, a.s.	Agronea a.s. Polička
2006	2 986	2 881	3 144
2007	3 388	3 244	3 456
2008	3 731	3 765	3 846
2009	3 563	3 644	3 760
2010	3 859	3 893	3 742
2011	3 654	3 760	3 526

Zdroj: [66], [67], [68], vlastní zpracování

Příloha G: Označení jednotlivých kódů nomenklatury a příslušné sazby daně (v Kč)

Číslo výrobku	Základ daně	Sazba daně	Popis vybraného výrobku
220710	hl etanolu	28 500	LÍH PODLE § 67 ODST. 1 OBSAŽENÝ VE VÝROBCÍCH UVEDENÝCH POD KÓDEM NOMENKLATURY 2207
220810	hl etanolu	28 500	LÍH PODLE § 67 ODST. 1 OBSAŽENÝ VE VÝROBCÍCH UVEDENÝCH POD KÓDEM NOMENKLATURY 2208 S VÝJÍMKOU DESTILATŮ OVOCNÝCH Z PĚSTITELSKÉHO PÁLENÍ
220820	hl etanolu	14 300	LÍH PODLE § 67 ODST. 1 OBSAŽENÝ V DESTILÁTECH OVOCNÝCH Z PĚSTITELSKÉHO PÁLENÍ

Zdroj: [44], vlastní zpracování

Abstrakt

ČECHURA, Adam. *Ekologické daně jako nástroj environmentální politiky státu*.
Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 75 s., 2013

Klíčová slova: Ekologické daně, ekologická daňová reforma, harmonizace, dopad na podniky

Bakalářská práce se zabývá ekologickými daněmi v České republice. Teoretická část se zabývá klasifikací ekologických daní, důvody jejich zavedení včetně jejich charakteristiky a komparaci se systémem environmentální politiky Slovenska a Dánska. Ve druhé kapitole je podrobněji přiblížena ekologická daňová reforma, etapy zavedení ekologických daní v České a efektivnost ekologických daní v jednotlivých krajích. Dále porovnává výši výnosu z ekologických daní dle jednotlivých let. Třetí kapitola je věnována analýze dopadů na podniky v České republice, chystaným změnám v environmentální legislativě včetně uhlíkové daně a úpravě vydávání emisních povolenek. Poslední část je zaměřena na návrhy zkvalitnění výběru ekologických daní se zaměřením na změny stávajícího systému, na snížení daní spotřebních v rámci výnosové neutrality a na návrhy zavedení nových ekologických daní.

Abstract

ČECHURA, Adam. *Ecological taxes as a method of environmental state policy*. Bachelor thesis. Pilsen: Faculty of economics, University of West Bohemia in Pilsen. 75 p., 2013

Key words: Environmental taxes, environmental tax reform, harmonization, impact on companies

This bachelor thesis deals with ecological taxes in Czech republic. Theoretic part describes classification of ecological taxes, reasons for their implementation including their description and comparison with system of environmental policy in Slovakia and Denmark. Second chapter deals with ecological tax reform, their phases of implementation in Czech Republic and effectivity of ecological taxes in its regions. It also compares revenue of ecological taxes during individual years. Third chapter is devoted to analyzing the impacts on companies in Czech Republic, planned changes in environmental legislation, including the carbon tax and improvement of emission certificates. The last part is aimed to improvement the recovery of environmental taxes with a focus on changes of current system, reducing the consumption tax in the revenue neutrality principal, and on proposals to implement new environmental taxes.